

Bakalářská práce

Užívání frazémů a klišé ve sportovní publicistice se zaměřením na hokej

Studijní program:

B0114A300072 Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Studijní obory:

Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání

Autor práce:

Veronika Louthanová

Vedoucí práce:

PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Katedra českého jazyka a literatury

Liberec 2024

Zadání bakalářské práce

Užívání frazémů a klišé ve sportovní publicistice se zaměřením na hokej

<i>Jméno a příjmení:</i>	Veronika Louthanová
<i>Osobní číslo:</i>	P21000499
<i>Studijní program:</i>	B0114A300072 Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání
<i>Specializace:</i>	Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání
<i>Zadávací katedra:</i>	Katedra českého jazyka a literatury
<i>Akademický rok:</i>	2021/2022

Zásady pro vypracování:

Studentka na základě odborné literatury stanoví pojetí frazémů a klišé pro svou práci. Dále po domluvě s vyučujícím provede excerpci textů sportovní publicistiky se zaměřením na sledované jevy. Vyhodnotí jednotky, které lze v textech považovat za klišé, popíše je a výsledky interpretuje. Na základě interpretace stanoví závěry o užití šablonovitých vyjádření v současné publicistice a uvede repertoár nejčastějších klišé.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

tištěná/elektronická

Jazyk práce:

čeština

Seznam odborné literatury:

Literatura:

Čechová, Marie a kol. *Současná stylistika*. Praha: NLN, 2008.

Čermák, František. *Frazeologie a idiomatika*. Praha: Karolinum, 2008.

Filipec, Josef – Čermák, František. *Česká lexikologie*. Praha: Academia, 1985.

Hoffmannová, Jana a kol. *Stylistika mluvené a psané čeština*. Praha: Academia, 2016.

Chloupek, Jan a kol. *Stylistika češtiny*. Praha: SPN, 1990.

Janovec, Ladislav. Nevětné frazémy v nové slovní zásově. In Martincová, Olga (ed.). *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: ÚJČ AV ČR, 2005, s. 147-158.

Mlacek, Jozef. *Slovenská frazeológia*. Bratislava: SPN, 1984.

Vedoucí práce:

PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Katedra českého jazyka a literatury

Datum zadání práce:

30. dubna 2022

Předpokládaný termín odevzdání: 30. dubna 2023

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

Mgr. Václav Lábus, Ph.D.
garant oboru

V Liberci dne 30. dubna 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Děkuji vedoucímu své bakalářské práce PhDr. Ladislavu Janovcovi, Ph.D. za odborný dohled a věcné připomínky při vypracování této práce.

Anotace

Práce se zabývá analýzou sportovních publicistických textů hokejové tematiky za účelem vyhledání frazémů a klišé a jejich charakteristiky. Teoretická východiska v podobě vymezení frazeologie a její základní jednotky z hlediska charakteristiky, vzniku, třídění, funkce a oblasti užití a také publicistického stylu poskytují základ pro vyhledání a klasifikaci frazémů dle určité klasifikace. Jako výchozí materiál jsme zvolili padesát textů z deseti různých zpravodajských webů, které se lišily rozsahem, počtem užitých frazémů i svoji funkcí či žánrovou povahou. Dalším předmětem zkoumání byly automatizované výrazy, jejichž přítomnost čtenář v daném kontextu očekává, tedy na tzv. klišé. Jsou zde uvedeny jen nejtypičtější zástupci klišé vykazující určité společné znaky. Na základě zjištěných dat se učinily závěry o frazémech a klišé užívaných v současné sportovní publicistice hokejového zaměření.

Anotation

The work deals with the analysis of sports journalistic texts on the subject of hockey in order to find idioms and clichés and their characteristics. Theoretical starting points in the form of the definition of phraseology and its basic units in terms of characteristics, origin, classification, function and area of use as well as journalistic style provide the basis for searching and classifying idioms according to a certain classification. As starting material, we chose fifty texts from ten different news websites, which differed in scope, the number of idioms used, and their function or genre nature. Another subject of investigation was automated expressions whose presence the reader expects in the given context, i.e. so-called clichés. Only the most typical representatives of clichés showing certain common features are listed here. Based on the obtained data, conclusions were made about the phrases and clichés used in contemporary hockey sports journalism.

Klíčová slova

Frazeologie, frazém, klišé, publicistika, sportovní publicistika

Keywords

Phraseology, idiom, cliché, journalism, sports journalism

Obsah

Úvod.....	9
1 Teoretická část.....	10
1.1 Frazeologie jako vědecká disciplína.....	10
1.2 Základní jednotka frazeologie.....	10
1.2.1 Charakteristika základní jednotky frazeologie.....	12
1.3 Vznik frazémů.....	14
1.4 Dělení a klasifikace.....	15
1.5 Funkce a oblast užití.....	18
1.6 Publicistický styl.....	19
1.6.1 Charakteristika publicistického stylu.....	20
1.6.2 Frazeologismy v publicistice.....	21
1.6.3 Členění publicistického stylu.....	23
1.6.4 Sportovní publicistický styl.....	24
1.6.4.1 Jazyk ve sportovní publicistice a sportovní frazémy.....	24
2 Praktická část.....	26
2.1 Charakteristika vybraných zpravodajských serverů.....	27
2.1.1 Zpravodajské weby podle vlastníka.....	27
2.1.2 Zpravodajské weby dle zaměření.....	28
2.2 Analýza frazémů.....	28
2.2.1 Roztřídění na základě sémantické klasifikace dle Mlacka.....	29
2.2.1.1 Frazeologické srůsty.....	29
2.2.1.2 Frazeologické celky.....	30
2.2.1.3 Frazeologická spojení.....	34
2.2.2 Kliše.....	42
2.3 Zastoupení frazémů v jednotlivých textech.....	45

Závěr.....	54
Seznam použitých zdrojů.....	56
Seznam excerpovaných článků.....	59

Úvod

Cílem práce je analyzovat na základě odborné literatury frazémy a klišé získané excerpcí vybraných textů sportovní publicistiky zaměřených na hokejovou problematiku, přičemž jsou sledovány typy frazeologických jednotek. Následně vyhodnocujeme jednotky, které lze považovat za klišé, popisujeme je a interpretujeme výsledky. Tato interpretace poslouží jako základ pro stanovení závěrů o užití šablonovitých vyjádření v současné sportovní publicistice a uvedení příkladů z repertoáru užívaných klišé.

Dle odborné literatury vymezujeme nejdůležitější teoretická východiska nezbytná pro základní charakteristiku frazeologie jako vědy a také předmětu jejího zkoumání. Důležitou část představuje pojetí základní jednotky frazeologie dle různých lingvistů a uvedení jejich nejdůležitějších hledisek včetně vlastností, okolností vzniku a především funkce. S ohledem na oblast zkoumaných textů se krátce zaměřujeme také na charakteristiku publicistického a sportovního publicistického stylu z hlediska užívaného kódu a důležitých jazykových prostředků.

Jako výchozí materiál pro praktickou část této práce bylo vybráno celkem padesát textů z deseti internetových zpravodajských serverů různého typu. Jedná se o zkoumání stavu současné publicistiky, neboť excerptované texty byly zveřejněny v letech 2019–2024. Kvůli velkému množství článků sportovní publicistiky a její tematické rozmanitosti jsou analyzovány pouze texty pojednávající o hokejové tematice. Nejprve jsou jednotlivé domény blíže charakterizovány a jejich obecná charakteristika je případně doplněna o další důležité informace. Následně se jednotlivé texty analyzují za účelem vyhledání frazeologických výrazů, které jsou roztrženy dle klasifikace vymezené v teoretické části, a to na základě míry ustálenosti a frazeologičnosti jednotlivých komponentů.

Při interpretaci výsledků zkoumání vybraných textů se zaměřujeme na četnost výskytu frazémů v souvislosti s rozsahem článků a na význam těchto frazémů. Následně se zabýváme takovými výrazy, jež lze označit za klišé. Stěžejním východiskem pro výběr těchto šablonovitých vyjádření se stane kontext komunikační situace, ve které byly totožné či velmi podobné frazémy v různých excerptovaných textech užity. Jednotlivá klišé nepředstavují kompletní výčet, avšak jsou pouze nejtypičtějším zástupci této kategorie v textech sportovní publicistiky s hokejovou tematikou. U každého se objeví komentář, proč lze daný výraz považovat za klišé. Rovněž nahlédneme na možnou paralelu mezi žánrovým a tematickým typem textu, počtem frazémů užitých v jednotlivých textech a výskytem klišé. V závěru práce jsou shrnuta zjištění vyplývající z analýzy textů týkající se užívání šablonovitých vyjádření a klišé.

1 Teoretická část

1.1 Frazeologie jako vědecká disciplína

Slovenský frazeolog Mlacek uvádí celkem tři významy, jež vyjadřují termín frazeologie. S ohledem na tuto práci jsou zásadní všechny tři významy, a to souhrn frazeologických jednotek a jazykovědná disciplína, jejímž předmětem zkoumání jsou frazeologické jednotky. Tyto dva významy užívají různé frazeologické školy paralelně. Třetí význam je dle Macka na ústupu, jedná se o individuální způsob vyjadřování známé osoby či způsob vyjadřování v rámci určitého vědního oboru či pracovního odvětví, tedy z našeho hlediska výskyt frazémů v rámci hokejového diskurzu.¹

Naopak velmi stručně a jednoznačně frazeologii definují Filipec a Čermák, a to jako samostatnou jazykovou disciplínu, jejímž předmětem je studium a případně popis specifických jazykových jednotek různého typu a úrovní, které nejčastěji nelze sémanticky rozložit.²

Charakterizaci pojmu prostřednictvím předmětu studia zvolil Lotko ve svém slovníku. Uvádí zde dva významy, jež spolu úzce souvisí. Frazeologii popisuje jako „soubor frazémů či idiomů ve slovní zásobě určitého jazyka“ a také jako vědu zabývající se jejich studiem.³

Velmi podobný přístup jako Lotko volí Čejka. Vymezuje ji společně s idiomatikou jako lingvistickou disciplínu, jež zkoumá frazém a idiom. Dále také zmiňuje, že některé přístupy považují za součást předmětu zájmu těchto disciplín také speciální fixované útvary, a to propoziční a polypropoziční, mezi něž patří přísloví, rčení, pořekadla, pranostiky či okřídlená slova a citáty v jazyce mateřském i cizím.⁴

1.2 Základní jednotka frazeologie

Za základní jednotku frazeologie se považuje povětšinou *frazém* a *idiom*. Tyto termíny jsou vymezovány různě podle toho, která kritéria a aspekty zohledňují. Mlacek uvádí, že pro základní jednotku frazeologie existují různé termíny, jež se měnily v průběhu vývoje této vědy, protože během vývoje se postupně dané termíny ukázaly být z různých důvodů nevyhovující či nepřesné.

1 MLACEK, Jozef. *Slovenská frazeológia*. 2. dopl. vyd. Bratislava: Slov. pedagog. Nakl., 1984. s. 9–10.

2 FILIPEC, Josef a ČERMÁK, František. *Česká lexikologie*. Praha: Academia, 1985. s. 166.

3 LOTKO, Jan. *Slovník lingvistických termínů pro filologii* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999 [cit. 2023-11-16]. ISBN 80-7067-965-4. Dostupné z: <https://ndk.cz/>. s. 34.

4 ČEJKA, Mirek. *Česká lexikologie a lexikografie* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 1992. [cit. 2023-11-16]. ISBN 80-7067-965-4. Dostupné z: <https://ndk.cz/>. s. 32, 35.

V současnosti se ustálily názvy frazeologická jednotka, frazeologismus či frazém. Výhodou termínu frazém je jednoslovnost a jeho forma, z níž je zřejmé pojmenování základní jednotky určité jazykové oblasti. Zjednodušený výklad hovoří, že se jedná o slovní spojení s funkcí slova, což sice přesně odpovídá jen jednomu, avšak nejrozšířenějšímu druhu frazeologických jednotek. Dle Macka je však potřeba se pro plné chápání a komplexní vymezení termínu zaměřit také na širší systémové souvislosti, zejména syntaktickou a sémantickou problematiku, a také na vlastnosti frazému, čímž se budu podrobněji zabývat v následujících kapitolách. Jedná se o specifickou jednotku, která je definována jako „ustálené slovní spojení, které se vyznačuje obrazností a nerozložitelností svého významu, a také i expresivitou.“⁵ Mlacek konstatuje šířku chápání této jednotky, zároveň ovšem zdůrazňuje soulad této definice s výsledky nejnovějšího frazeologického výzkumu.⁶

Filipec a Čermák za základní jednotku frazeologie považují nejen frazém, ale také idiom. Podobně jako Mlacek zde zmiňují dřívější terminologii, jež základní jednotku frazeologie nazývala rčení, obrat či úsloví.⁷ Frazém a idiom definují jako „jedinečné spojení minimálně dvou prvků, z nichž některý (popř. žádný) nefunguje stejným způsobem v jiném spojení (resp. více spojeních), popř. se vyskytuje pouze ve výrazu jediném (resp. několika málo).“ Upozorňují, že je v tomto vymezení jednostranně zdůrazňována kolokační stránka. Jelikož však nelze vytvořit jednoznačnou definici, jež by zahrnovala veškeré vlastnosti těchto jednotek, uvádí rovněž zobecněnou podobu vymezení, v němž jsou tyto vlastnosti chápány jako projevy vlastností jazykového systému a struktury: „Frazém a idiom je nemodelové a ustálené syntagma prvků, z nichž (aspoň) jeden je z hlediska druhého členem extrémně omezeného a zavřeného paradigmatu (formálně a většinou i sémanticky).“⁸

Čechová ve své publikaci frazém či frazeologismus chápe jako „ustálené vícekomponentové spojení, často obrazné a expresivní celistvé pojmenování s omezenou kolokabilitou/spojovatelností, leckdy anomální.“⁹ Zmiňuje zde také idiom, kterým představuje sémantickou čili významovou stránku frazému.

Čejka definuje frazémy více způsoby. Jednak z hlediska přístupu metodologického, jenž je převážně synchronní, a formálně-funkčního. Frazém charakterizuje jako lexikální jednotku

5 MLACEK, Jozef. *Slovenská frazeológia*. 2. dopl. vyd. Bratislava: Slov. pedagog. Nakl., 1984. s. 46.

6 Tamtéž, s. 46–47.

7 FILIPEC, Josef a ČERMÁK, František. *Česká lexikologie*. Praha: Academia, 1985. s. 176.

8 Tamtéž, 177.

9 ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – řeč a jazyk*. 3., rozš. a upr. vyd. Praha: SPN, 2011. ISBN 978-80-7235-413-9. s. 66.

rozdělenou na dvě či více částí, které jsou oddělené mezerami. Dále k jejich významu přistupuje s ohledem na vznik frazému, tedy z hlediska diachronního. Uvádí, že frazeologické jevy lze vymezovat na většině jazykových rovin jako anomální kombinace jazykových jednotek a lze rozlišovat frazém jako formální a idiom jako sémantický aspekt jedné lexikální jednotky. Přesnou definici frazému a idiomu převzal Čejka od Čermáka (viz definice z publikace od Filipce a Čermáka).¹⁰

1.2.1 Charakteristika základní jednotky frazeologie

Každý jazykový prostředek má určité vlastnosti, které jej charakterizují. Pro komplexní a úplné chápání frazeologické jednotky je nezbytné vymezit, co přesně ji činí tím, čím je. Proto se zde nachází výčet vlastností, jež považují jednotliví jazykovědci za rozhodující a nejzásadnější z hlediska charakteristiky této jednotky.

Skutečnost, že vlastnosti frazeologické jednotky jsou v rámci různých teorií vymezovány odlišně, uvádí ve své publikaci Mlacek ihned v úvodu podkapitoly věnující se této problematice. Teorie se dokonce rozcházejí již v základním východisku. Některé pracují s myšlenkou, že frazeologismus má jedinou vlastnost, zatímco jiné jako nejdůležitější uvádějí jeho strukturní znaky, nejčastěji konkrétně „ekvivalentnost či rovnocennost se slovem, souvztažnost se slovem, ustálenost, obraznost nebo přenesení významu, doslovnou nepřeložitelnost, idiomatičnost, hotovost již před řečovým procesem, syntaktickou změřenost, významovou nerozložitelnost, expresivnost, emocionálnost, celistvost nominace (pojmenování), petrifikovanost“ či jejich kombinaci. V průběhu vývoje frazeologie a jejího celkového chápání se některé tyto vlastnosti ukázaly jako méně podstatné či nevyhovující, což Mlacek dokazuje na analýze frazémů a jejich vlastnosti.¹¹

Jako jednu ze základních a mezi různými teoriemi nejrozšířenější vlastnost uvádí autor obraznost či přenesenost významu, jež řadí mezi osobité příznaky plynoucí ze sémantiky. Zároveň upozorňuje na to, že je nezbytné ji chápat v souvislosti s dalšími vlastnostmi, aby se mohla považovat za kritérium frazeologičnosti. Například expresivnost dle Mlacka tvoří až sekundární vlastnost. Sice je charakteristická pro většinu frazémů, přesto je však důsledkem jeho jiných sémantických a formálních znaků.¹²

10 ČEJKA, Mirek. *Česká lexikologie a lexikografie* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 1992. [cit. 2023-11-16]. ISBN 80-7067-965-4. Dostupné z: <https://ndk.cz/>. s. 8, 33–35.

11 MLACEK, Jozef. *Slovenská frazeológia*. 2. dopl. vyd. Bratislava: Slov. pedagog. Nakl., 1984. s. 33.

12 Tamtéž, s. 41, 45.

Jednou z rozhodujících vlastností, jež uvádí frazeologický výzkum již od svého počátku, je ustálenost. Mlacek zde uvádí několik jejích typů (strukturně-sémantickou, ustálenost významu lexikálního složení, morfologickou a syntaktickou) a celkově tuto vlastnost na základě svého bádání označuje za nejvšeobecnější. Jako vlastnosti druhotné uvádí obraznost či přenesenost významu a pouze za vlastnost doplňující považuje expresivitu. Celkově z Mlackova pozorování vyplývá nezbytnost vymezení frazeologické jednotky na základě více vlastností.¹³

Na Mlackovo vymezení vlastností odkazuje také Janovec, který ve své studii za nejdůležitější považuje „ustálenost, expresivitu, víceslovnost, emocionálnost, obraznost a jistou nerozložitelnost.“¹⁴ Jako nejzásadnější vnímá expresivitu a obraznost, čímž se odlišuje nejen od Mlacka, ale také například od Čechové. Zároveň dodává, že tyto dvě vlastnosti mohou mít vliv také vznik nefrazeologických spojení, v nichž jsou částečně zastoupeny v jedné ze složek. Oproti Čechové vnímá rozpor mezi ustáleností jako zásadní vlastností frazému a vznikem stále nových aktualizací či transformací těchto jednotek.¹⁵

Z jiného pohledu se vlastnostem frazémů věnuje Čermák. Co se týče formální stránky, vnímá je jako jednotku diskrétní, což je příhodné pro potřebu zdánlivě a formálně fungovat jako více větných členů. Celkově na vlastnosti frazémů pohlíží velmi komplexně a uvádí spíše jejich možné podoby s ohledem na různé typy těchto jednotek než nějakou jednotnou charakteristiku. Upozorňuje například na pravidelnost, tedy soulad s obecnou kombinatorickou strukturou, která je většinou slovnědruhovává, respektive nepravidelnost. Jako nezpochybnitelnou a typickou vlastnost uvádí Čermák ustálenost, jež však musí být v souladu s dalšími požadavky jazykového znaku.¹⁶

Velmi stručné shrnutí základních vlastností frazémů nabízí také Jelínek. Jako první uvádí skutečnost, že nový, idiomatický význam získávají všechny jeho prvky. Stejně jako Mlacek a Čermák poukazuje na příznačnou ustálenost frazému, avšak zároveň upozorňuje na existenci variantních idiomů.¹⁷

13 MLACEK, Jozef. *Slovenská frazeológia*. 2. dopl. vyd. Bratislava: Slov. pedagog. Nakl., 1984. s. 42–46.

14 JANOVEC, Ladislav. Nevětné frazémy v nové slovní zásobě. In Martinová, Olga (ed.). *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: ÚJČ AV ČR, 2005. s. 147.

15 Tamtéž, s. 147–148.

16 ČERMÁK, František. *Idiomatika a frazeologie češtiny*. Praha: Univerzita Karlova. 1982. s. 64–67.

17 Jelínek in GREPL, M. *Příruční mluvnice češtiny*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1995. ISBN 80-7106-134-4. s. 774–775.

Autorkou dalšího pojetí vlastností frazému je Čechová. Ve svém článku považuje za nejzásadnější a nejpříznačnější vlastnosti vícekomponentnost a ustálenost. Jako další výrazný rys uvádí také omezenou kolokabilitu výrazu či expresivitu, která však neplatí pro všechny typy frazémů, jelikož existují také neutrální. Celkově z jejího článku, založeném z velké části na výzkumu, vyplývá, že vlastnosti frazémů se mohou lišit v závislosti na jejich různém charakteru a oblasti výskytu.¹⁸

1.3 Vznik frazémů

Jak vyplývá z předchozí podkapitoly, frazeologické jednotky se mimo jiné vyznačují svojí ustáleností. Na druhou stranu je přirozené, že stejně jako ostatní lexikální jednotky ve slovní zásobě postupem času zastarávají, a naopak mohou vznikat frazémy nové. Pro komplexní pochopení toho, jak tyto jednotky fungují a jakou roli v jazykové komunikaci zastávají, je třeba se zaměřit mimo jiné na proces jejich vzniku.

Mlacek ve své publikaci pracuje s jedním hlavním prostředkem vzniku frazeologické jednotky, při němž již existující slovní spojení získává nový význam, který se spolu s celým spojením ustálí. Tento proces přirovnává k lexikalizaci odvozováním, jež funguje na podobném principu. Dále uvádí, že lze při vzniku nové frazeologické jednotky posunout či pozměnit význam jak jednoho, tak všech jejích členů. Samotnou frazeologizaci dělí na dva stupně podle její míry, při níž dochází k postupné ztrátě znaků volného spojení. Poznává, že v případě plynulého procesu se tato dvojstupňovost nerozlišuje.¹⁹ Mlacek uvádí také další způsoby tvorby frazémů, a to „parafrázi jednotlivého slova, frazeologizaci ustáleného, ale nefrazeologického spojení a tvoření nových frazémů z již existujících frazeologických jednotek.“²⁰

Jiný postoj zaujala Čechová, která se zaměřuje především na vznik frazémů prostřednictvím nějaké transformace již existujícího frazému a změnou jeho stylového či jiného charakteru. Zmiňuje také kulturní frazémy například antického či biblického původu, dále frazémy vzniklé z krátkých známých výroků slavných, reagujících na určitou situaci či spojení zachovaná v původním jazyce, především latinském.²¹

18 ČECHOVÁ, Marie. *Stylový charakter frazeologie* [online]. 2007, s. 203–207 [cit. 2023-11-30]. Dostupné z: <http://rastko.cs/filologija/stil/2007/15Cechova.pdf>.

19 MLACEK, Jozef. *Slovenská frazeológia*. 2. dopl. vyd. Bratislava: Slov. pedagog. Nakl., 1984. s. 24–28.

20 Tamtéž, s. 28.

21 ČECHOVÁ, Marie. *Stylový charakter frazeologie* [online]. 2007, s. 204–206 [cit. 2023-11-30]. Dostupné z: <http://rastko.cs/filologija/stil/2007/15Cechova.pdf>.

Jmennými neboli nevětnými frazémy a jejich vznikem se zabývá Janovec. Dle jeho pojetí jsou výchozími jednotkami, z nichž vznikají, často frazémy slovesné. Dochází k uvolňování závislosti frazeologických jednotek na slovesné složce, čímž je naplňována funkce predikativu v rámci větného celku. Může být pomocí toho utvářen verbonominální predikát typu *být třešinka na dortu*. Zároveň je zde uvedena možnost frazémů vstupovat do syntagmatických vztahů společně s jinými slovesy.²²

1.4 Dělení a klasifikace

Stejně jako u jiných lexikálních jednotek existuje mnoho rozličných kritérií, na jejichž základě lze frazémy třídit. Jelikož se nabízí velké množství různých typologií, budou zde především představeny ty koncepce, které se budou vztahovat k frazémům užívaným v publicistickém stylu.

O nejzákladnější rozdělení frazémů se ve své příručce opírá Čechová. Tradiční neboli lidové frazémy dělí na rčení, ustálená přirovnání se srovnávacím výrazem *jako* a *než*, dále na pořekadla s větným charakterem shrnující často zkušenosti a pranostiky, které se vztahují k roční době, k počasí. Mezi frazémy řadí také přísloví, jež popisuje jako ustálené obrazné větné výpovědi, jež se skládají ze dvou složek, a to z konstatování a na základě toho z vyvození určitého ponaučení, většinou mravního charakteru. Jako další Čechová zmiňuje tzv. kulturní frazémy pocházející převážně z období antiky či například středověku. Odkazuje zde také na modernější teorii, která frazémy dělí dle formy na přirovnání, frazémy neslovesné a slovesné. U jednotlivých typů uvádí Čechová většinou jen konkrétní příklady a nenabízí téměř žádná teoretická východiska.²³

Naopak velmi komplexní a podrobné třídění frazeologických jednotek přináší ve své publikaci Mlacek. Z hlediska starší jazykovědy zde uvádí podobnou klasifikaci jako později Čechová, a to ve formě vyčlenění relativně osobitých typů ustálených spojení, jež zahrnovala dělení například na přísloví, okřídlené výrazy, pořekadla či ustálená přirovnání. Postupně s moderním přístupem docházelo ke jiným tříděním, ale každá škola zohledňovala jen jeden přístup, tudíž nebyla zachycena celá frazeologie ve své rozmanitosti a mnohostrannosti. Současná frazeologie nabízí naopak pestré třídění, přičemž se každé zaměřuje na jinou důležitou stránku frazeologických jednotek. Celkem Mlacek v monografii uvádí deset klasifikací: sémantickou, dle původu,

22 JANOVEC, Ladislav. Nevětné frazémy v nové slovní zásobě. In Martinová, Olga (ed.). *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: ÚJČ AV ČR, 2005. s. 148–151.

23 ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – řeč a jazyk*. 3., rozš. a upr. vyd. Praha: SPN, 2011. ISBN 978-80-7235-413-9. s. 66–67.

slovnědruhovou, dle vztahu frazémů ke spisovnému jazyku, dle báze vzniku, dle vztahu mezi jejich ustáleností a variantností, stylistickou a komplexní či kombinovanou.²⁴

První třídění, jímž se bude tato práce podrobněji zabývat, je sémantické, které vychází z míry souvislosti významu celého frazému s významy jeho jednotlivých složek. Jedná se o vůbec první klasifikaci frazeologismů, jejíž základy jsou patrné již u zakladatelů moderní teorie Ch. Ballyho a následně V. Vinogradova. V současnosti jsou v rámci této klasifikace uváděny běžně čtyři či pět typů. Prvním z nich jsou frazeologické srůstky (či srůstlice), pro něž je příznačný význam jen jako celek. Jednotlivá slova si v nich neponechávají nic z vlastního lexikálního významu, tudíž u takových jednotek nelze odvodit význam frazému z jednotlivých slov. Pro tento typ je charakteristická ustálenost, téměř nikdy je totiž nelze nahradit, a to ani synonymními výrazy. Dalším typem jsou frazeologické celky, jejichž význam souvisí s významem jednotlivých složek jen zprostředkovaně. Jejich důležitou vlastností je ustálená obraznost, která je odlišuje od syntagmatických slovních spojení. Na rozdíl od srůstů u nich lze některé složky nahradit jinými, především synonymy či slovy s příbuzným významem. Následně jsou zde uvedena frazeologická spojení, v nichž má jeden člen význam tzv. frazeologicky vázaný, zatímco ostatní členy mají původní lexikální. Dále zde Mlacek uvádí další typy, které však zohledňují jen některé školy, proto se jimi tato práce nebude podrobněji zabývat.²⁵

Druhé třídění frazeologických jednotek nazval Mlacek konstrukčním. Důležitým východiskem pro toto třídění je různorodost syntagmatických i větných slovních spojení, jejichž frazeologizací frazémy vznikají. V příručce se nachází rozdělení frazeologických jednotek do čtyř skupin. První je fráze jako označení pro veškeré frazémy s větnou stavbou. Pod tento typ se řadí různé případy, nejčastěji se však jedná o formu jednoduché věty, ale také souvětí, v němž může mít pevnou ustálenou podobu jen hlavní či vedlejší věta ze souvětí. Další typ dle konstrukčního členění je frazeologický obrat, jenž se vyznačuje slovesnou syntagmatickou stavbou. Centrálním členem je zde sloveso, jež s sebou nese pestrost a bohatství umožňující uplatnění v různých syntaktických strukturách, jelikož jako takové umožňuje nejrozličnější doplnění. Naopak frazémy, které neobsahují sloveso, nazývá Mlacek frazeologickými výrazy či úslovími. Posledním typem tohoto třídění je slovní spojení složené jednak z původního neplnovýznamového a jednak z původně plnovýznamového slova, jež nese název minimální frazeologická jednotka.²⁶

24 MLACEK, Jozef. *Slovenská frazeológia*. 2. dopl. vyd. Bratislava: Slov. pedagog. Nakl., 1984. s. 68–69.

25 MLACEK, Jozef. *Slovenská frazeológia*. 2. dopl. vyd. Bratislava: Slov. pedagog. Nakl., 1984. s. 70–74.

26 Tamtéž, s. 74–80.

Další typologií je dle označení Mlacka klasifikace na základě funkce. Jednotlivé prvky jsou vzájemně úzce propojené a odrážejí se od přítomnosti, respektive nepřítomnosti některých funkcí. Konkrétně jsou zde uvedeny frazeologické jednotky s funkcí nominativní či pojmenovávací, jež zahrnují veškeré tyto jednotky s výjimkou frází, dále s komunikativní či výpovědní funkcí se syntaktickou stavbou, s nominativně-komunikativní funkcí a nakonec takové, jež nemají výraznou jak nominativní, tak ani komunikativní funkci.²⁷

Následující dělení vychází z ustálenosti a jejího protipólu – variantnosti. Základním kritériem této klasifikace je tedy vzájemný vztah těchto vlastností. Prvním typem jsou frazémy petrifikované s velmi vysokou mírou ustálenosti, v nichž nelze jednotky zaměňovat či nahrazovat, měnit jejich pořadí či syntaktickou konstrukci ani vkládat mezi ně slovo, byť ze stejného významového okruhu. Ustálenost je zde také na rovině morfoloogické, z čehož vyplývá neměnnost a neohebnost všech jednotek. Důležitou Mlackovou poznámkou s ohledem na téma této práce je skutečnost, že tyto jednotky bývají obměňovány například v publicistickém stylu, kde nabývají osobité funkce a stávají se aktualizacemi či parafrázemi základních tvarů petrifikovaných frazeologických jednotek. Frazeologismy s částečnou mírou ohebnosti a variantnosti jsou zde označeny jako paradigmatické formy a řady frazeologických jednotek. Dochází u nich k proměně alespoň jednoho komponentu, který bývá zpravidla konstrukčně či významově nejdůležitější částí. Dalším typem dle tohoto kritéria jsou varianty frazeologických jednotek, jež se od sebe vzájemně při uchování či částečném posunutí významu liší různými morfoloogickými, syntaktickými či lexikálními vlastnostmi. Posledním typem, který zde Mlacek v rámci tohoto třídění přináší, jsou aktualizace či parafráze frazeologické jednotky. Došlo zde k individuální přestavbě narušující ustálenost jednotky. Jelikož jsou možnosti subjektivního zasahování do těchto jednotek velmi pestré, celá oblast aktualizací frazeologismů je velmi rozsáhlá.²⁸

Ostatní příručky se klasifikací frazémů sice zabývají také, ale Mlacek nabízí nejkomplexnější a nejprehlednější koncepci. Uvádí, že rozličnými druhy klasifikací chtěl poukázat na mnohostrannost celé frazeologické jednotky a přiblížit různé směry frazeologického výzkumu a uplatnění jednotlivých koncepcí při analýze konkrétního frazeologického materiálu.²⁹

Mlackova klasifikace má jeden nedostatek, kterým je její stáří, a tedy určitá neaktuálnost. Frazeologie je jedna z těch oblastí slovní zásoby, která se v průběhu času nejvíce obměňuje

27 Tamtéž, s. 80–83.

28 MLACEK, Jozef. *Slovenská frazeológia*. 2. dopl. vyd. Bratislava: Slov. pedag. Nakl., 1984. s. 97–99.

29 Tamtéž, s. 104–105.

a aktualizuje. S typologií nových frazeologických jednotek přichází na základě Mlacka i dalších frazeologů Janovec. Jako kritérium dělení je založeno na významové bázi frazémů. Jako nejrozšířenější typ uvádí jednotky jmenné substantivní. Zmiňuje zde také případy jen částečné frazeologizace spojení či častý způsob vzniku nových frazémů, na jehož pozadí stály původní slovesné frazémy. Druhou skupinou jsou slovesné frazémy, v rámci nichž lze vyčlenit skupinu, jejíž součástí struktury je sloveso *být* ve funkci spony s častou predikací s významem místním či způsobovým. Dále Janovec ve článku uvádí zvláštní typ s predikativem tvořeným jinojazyčným, převážně anglickým názvem, který lze chápat jako polokalky z angličtiny či dalších jazyků. Uvádí zde také další typy frazémů, které však pro tuto práci nejsou stěžejní.³⁰

1.5 Funkce a oblast užití

Nezbytným aspektem při analýze textu za účelem hledání frazeologických jednotek je jejich funkce a oblast užití. Některé funkce jsou zřejmé již z Mlackovy klasifikace frazémů, kde je využil jako kritérium pro jejich dělení.

Ve své publikaci považují Filipec a Čermák za základní funkci komunikativní, jako je tomu u ostatních pojmenování. Tuto funkci je možné rozložit, a to konkrétně do její stránky vnitrojazykové a vnějazykové a do strukturní a nominativní funkce, přičemž hlavním odlišným aspektem je rovinná příslušnost výrazu. S komunikativní funkcí velmi úzce souvisí také oblast užití. Za oblasti, jež autoři považují za nejrozšířenější z hlediska užívání frazémů a idiomů, označují neformální mluvený jazyk, uměleckou prózu, která mluvený projev zprostředkovává, a publicistiku. Celkově se skutečný úzus podmiňující význam a užití rychle proměňuje či kolísá. Je paradoxní, že vyšší výskyt jednotek lze považovat za znak vytříbeného a osobitého jazyka, avšak zároveň neplatí analogicky opačné tvrzení, tedy že slabý výskyt frazémů a idiomů značí výrazovou chudost.

Dále frazeologické jednotky v komunikaci zastávají funkci estetickou, jejímž základem je metaforická stránka a emocionální vyznění, popřípadě metajazykovou funkci, která se zakládá na sledování a zasahování do vlastního sdělení prostřednictvím komentáře či opravy. Nominativní složka komunikativní funkce vychází především ze sémantické povahy idiomu. Zahrnuje dvě funkce, a to dezignativní, která je založena na vztahu frazému jako znaku k jeho denotátu a konceptuální složce jeho významu, a pragmatickou, jež odráží vztah účastníků promluvy k frazému. Tyto dvě složky jsou zastoupeny v každém frazému různě. Autoři se v příručce

30 JANOVEC, Ladislav. Nevětné frazémy v nové slovní zásobě. In Martinová, Olga (ed.). *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: ÚJČ AV ČR, 2005. s. 150–153.

podrobněji zabývají také funkcí jednotlivých komponentů frazémů a představují funkční typy, což však pro účely této práce není zásadní.³¹

Užíváním frazémů v současné komunikaci se ve svém článku zabývá Janovec. Na méně časté užívání frazémů mají vliv snahy o úsporné vyjadřování, které se projevuje především v mluvené podobě jazyka. Co se týče užívání nových frazémů, hojně se vyskytují převážně v publicistických a mediálních textech. Zejména u mládeže se v běžné mluvené komunikaci objevuje narůstající počet specifických frazémů, zejména slangových. V případě odborných textů dochází s větším množstvím překladů z cizích jazyků k nárůstu nových, kalkovaných frazémů v překladových textech, jež se mohou dále šířit do jiných komunikačních oblastí. V literatuře nalezneme spíše frazémy klasické či jejich varianty. Neofrazémy se zde vyskytují méně frekventovaně, jelikož jsou vázány na určitý typ diskurzu. Z hlediska funkce Janovec zdůrazňuje pragmatický charakter, jelikož dochází mimo jiné k ozvláštňení textu. Prostřednictvím frazému může mluvčí také vyjádřit svůj specifický záměr, jímž se dokresluje smysl frazému.³²

1.6 Publicistický styl

Velmi komplexní charakteristiku publicistického stylu, opřenu o nejnovější poznatky, přináší *Nový encyklopedický slovník češtiny*. Jedná se podle něj o styl komunikace zprostředkované masovými médii.

Vedle termínu *publicistický styl* se objevuje i termín *žurnalistický styl*, ten je však dle slovníku obecnější a zahrnuje texty širší funkční sféry.³³ Naopak Bartošek charakterizuje termíny z hlediska žurnalistiky. Zatímco v oblasti lingvistiky upozorňuje, že mnozí jazykovědci chápou termíny *publicistika* a *žurnalistika*, případně *publicistický* a *žurnalistický styl*, jako synonymní, v žurnalistické teorii i praxi je *publicistika* vnímána jako opozitum ke zpravodajství a k beletrii.³⁴

31 FILIPEC, Josef a ČERMÁK, František. *Česká lexikologie*. Praha: Academia, 1985. s. 229–235.

32 JANOVEC, Ladislav. Nevětné frazémy v nové slovní zásobě. In MARTINCOVÁ, Olga (ed.). *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: ÚJČ AV ČR, 2005. s. 148–149.

33 MINÁŘOVÁ, Eva. Žurnalistický styl. In KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ (eds.). *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. 2017. [cit. 2024-01-10]. Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/ŽURNALISTICKÝ_STYL.

34 BARTOŠEK, Jaroslav. Žurnalistika a publicistika (K referátu prof. J. Chloupka). In JANČÁKOVÁ, Jana, Miroslav KOMÁREK a Oldřich ULÍČNÝ. *Spisovná čeština a jazyková kultura 1993: sborník z olomoucké konference 23. - 27. 8. 1993*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 1995. s. 48–49.

1.6.1 Charakteristika publicistického stylu

Na funkcích, které dominují v komunikátech publicistického stylu, se shodují různé publikace (například Bartošek³⁵, Čechová³⁶ či Minářová³⁷). Vedle informativní funkce je obecně v publicistickém stylu důležitá funkce persvazivní, tedy ovlivňovací, působící či také přesvědčovací (persvazivní). Minářová uvádí, že je pro jeho stylizaci charakteristické vytváření jazykových obrazů, a upozorňuje na protikladné tendence příznačné pro současné vyjadřování v tomto stylu. Na jedné straně se požaduje myšlenková hutnost, stručnost, konkrétnost, nasycenost látky, srozumitelnost a na straně druhé se stále častěji objevuje snaha o originalnost vyjadřování.

Minářová uvádí typy obrazných vyjadřování užívaných většinou v novém či neobvyklém sémantickém okruhu, tudíž jde o různé typy aktualizací. Avšak tím, jak se posléze opakují, ztrácejí na působivosti a ze stylově aktivních prostředků se stávají automatizované. S odkazem na publikaci *Česká lexikologie* od Filipce a Čermáka podotýká, že často užívaná obrazná vyjádření se lexikalizují a z některých se postupně stávají frazémy. Autorka zároveň podotýká, že se s vývojem publicistické komunikace také dynamicky proměňuje její lexikální repertoár. Vzhledem k zaměření této práce je důležitým poznatkem, že publicistika čerpá také z různých oblastí frazeologie, přičemž frazeologismy často obměňuje čili aktualizuje. V případě podobných informací či opakující se komunikační situace se publicisté obrazně vyjadřují téměř automaticky, což lze dle Minářové označit za nevhodná publicistická klišé. Jejich přítomnost svědčí o neuspokojivé řečové kultuře pisatele.³⁸

Problematikou jazykových prostředků užívaných v publicistickém stylu se zabývá také Chloupek. Jeho důležitým postřehem, který je třeba při analýze jazykových prostředků užívaných v publicistických projevech zohlednit, jsou okolnosti vzniku a přípravy těchto projevů. Přestože publicistické projevy vznikají většinou poměrně rychle a často s možností minimální přípravy, musí si udržet dobrou formální i obsahovou úroveň, k čemuž napomáhá jistá modelovost způsobu

35 Tamtéž

36 ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – řeč a jazyk*. 3., rozš. a upr. vyd. Praha: SPN, 2011. ISBN 978-80-7235-413-9. s. 405.

37 MINÁŘOVÁ, Eva. Žurnalistický styl. In KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ (eds.). *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. 2017. [cit. 2024-01-10]. Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/ŽURNALISTICKÝ_STYL.

38 MINÁŘOVÁ, Eva. Obrazná vyjádření ve stylu publicistickém In JANČÁKOVÁ, Jana, Miroslav KOMÁREK a Oldřich ULIČNÝ. *Spisovná čeština a jazyková kultura 1993: sborník z olomoucké konference 23. - 27. 8. 1993*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 1995. s. 181–184..

vyjadřování, související s opakujícími se situacemi. Zároveň však Chloupek upozorňuje na opačnou tendenci: překonávat ustálené automatizované obraty novými, stylově aktivními vyjádřeními, tedy aktualizacemi. Za příznačný rys pro publicistiku považuje velmi těsnou souvislost celé stylové oblasti s dobou.

Chloupek se zabývá různými jazykovými prostředky, avšak pro tuto práci je stěžejní pojednání o frazeologických obrazech a jejich modifikacích. Původ těchto prostředků nachází převážně v lidové frazeologii, ale jako další možný zdroj zmiňuje frazeologii literární. Za typicky publicistickou frazeologii považuje maximálně využívaná spojení, která byla kdysi aktualizovaná, avšak nyní prochází automatizací. Upozorňuje na rychlou automatizaci frazeologických obrátů v podvědomí adresáta, kdy dochází ke ztrátě stylové aktivity, a tudíž schopnosti plnit ovlivňovací funkci. Proto se frazémy v této oblasti často inovují a užívají se v obměněném kontextu. Nakonec zdůrazňuje příznačný jev spočívající v nedokončení frazeologismu.³⁹

Zajímavým způsobem se jazykovými prostředky užívanými v publicistickém stylu zabývala například Junková. Ta se věnuje obrazným pojmenováním užitými v jiném než jejich původním lexikálním významu. Za hlavní funkci těchto prostředků považuje vyjádření subjektivního postoje autora k nějaké informaci, což slouží k oživení textu a upoutání pozornosti čtenáře. Zároveň upozorňuje na nezbytnou srozumitelnost jazykového obrazu, která je obecně podmíněná čtenářovým přístupem k publicistice. Obvykle totiž, na rozdíl od uměleckého stylu, neplánuje četbě věnovat příliš času a také se pravděpodobně nad jazykovými prostředky nebude více zamýšlet. Mezi konkrétní prostředky narušující stereotypnost textu řadí metafory, jež patří mezi nejužívanější prostředky aktualizace. Autorka se zabývá nejfrekventovanějšími metaforickými pojmenováními v publicistických textech a především jejich původem.⁴⁰

1.6.2 Frazeologismy v publicistice

Nikoli obecně jazykovými, avšak vyloženě frazeologickými prostředky v oblasti české publicistiky se zabývá Jodas či Minářová. Zatímco Jodas sleduje užívání frazeologismů a především způsoby jejich aktualizace, které doplňuje o konkrétní příklady, Minářová se věnuje nejrozšířenějším typům frazémů užívaných v této komunikační sféře.

39 CHLOUPEK, Jan. *Stylistika češtiny: Nár. vysokošk. učebnice pro stud. filoz. a pedag. fakult studijních oborů Český jazyk a literatura a Filologie*. Učebnice pro vysoké školy. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-04-23302-3. s. 205–207, 209–210.

40 JUNKOVÁ, Bohumila. *Obrazná pojmenování metaforická a jejich funkce v psaných publicistických textech*. In: *Stylistyka*. 2002, XI. ISSN: 1230-2287. s. 383–396.

Jodas příčinu aktualizačních procesů spatřuje v tendenci publicistického stylu hledat stále nové způsoby vyjádření a postupně je automatizovat, což však stojí v přímém rozporu s frazeologií jako souborem ustálených jazykových prostředků. Z jeho výzkumu vyplynulo, že nejčastější formou aktualizace frazeologismů je jejich rozšiřování. Projevuje se to začleňováním výrazů či slovních spojení nesoucích nové, aktuální významy doplňující kontext a specifikující (zúžující) význam frazémů.

Opačným postupem je zkracování frazeologických jednotek následkem nepozornosti, nedbalosti či neznalosti autora nebo z důvodu záměrné snahy o originální aktualizaci přizpůsobující určitý jazykový prostředek možnostem či způsobu komunikace. Při transformaci dochází k takovému obměňování komponentů frazeologismů, jako kdyby nepodléhaly žádným omezením. Před uznávanými omezeními při jejich užívání jsou zde upřednostňovány aktuální a individuální stylizační potřeby či záměry autora.

Dalším obvyklým typem aktualizace frazeologických prostředků v publicistice je substituce, jež se projevuje záměnou jednotlivých komponentů na základě podobnosti významu, různé míry obecnosti a konkrétnosti nebo synonymních vztahů. Jodas zde uvádí také další aktualizační postupy, například kontaminaci, rezultativní a referenční dotváření či frazeologismy jako zdroj jazykových vtipů a slovních hříček.

V závěru své studie Jodas aktualizační obměny frazeologismů do jisté míry kritizuje, protože často přinášejí závažné narušení samotné struktury a nelogickou, nesmyslnou či násilnou stylizaci. Dále upozorňuje na možnou nechtěnou komičnost a absurdnost, na opotřebování frazeologických jednotek či jejich defrazeologizaci, popření integrity, nerespektování celistvosti a vázanosti významu frazeologických jednotek či například na bezmyšlenkovitost a násilnost při užívání frazeologismů.⁴¹

Z jiného hlediska nahlíží na frazémy v publicistice Minářová. Za osobitý příznak publicistiky uvádí záměrné porušení původně pevné strukturní pozice jednotlivých komponentů frazémů. Hlavní funkci těchto jazykových prostředků spatřuje v jejich aktualizaci a intenzifikaci výrazu a v ozvláštňení textu. Na základě excerpce uvádí jako nejrozšířeněji uplatňované frazémy a idiomy hovorové a kolokviální. Přináší konkrétní příklady s různými hlavními komponenty, například frazémy s komponentem *být, mít, jít, dělat* či *udělat*. Dalším obvyklým prostředkem jsou již téměř bezpříznaková ustálená spojení substantiva s atributem.

41 JODAS, Josef. K aktualizaci frazeologismů v současné české publicistice. In: *Frazeológia vo vzdelávaní, vede a kultúre: Zborník materiálů z 2. medzinárodnej konferencie*. Nitra, 14-16 september 1992. Nitra, 1993. s. 194–200.

Minářová zmiňuje rovněž různé typy frazémů včetně sportovních (viz podkapitola 1.6.4.1. *Jazykové prostředky sportovní publicistiky*) či literárních. Právě druhý zmíněný typ frazémů vychází ze snahy užívat již hotové a ustálené prostředky, těch je ovšem v publicistických textech užíváno dle Minářové nadmíru. Autorka zmiňuje i dobově podmíněné publicistické frazémy, které nejenže právě v publicistice vznikly, ale jsou zde také maximálně užívány a tím vnášeny do podvědomí příjemců komunikace. Zároveň podobně jako ostatní autoři upozorňuje, že v tomto důsledku se z nich mohou stát klišé. Společnou vlastností frazeologických jednotek užívaných v publicistickém stylu je jejich proměnlivost, většinou nezvyklá a nečekaná, specifická funkce, jejich nedokončení a změna či rozšíření původního významu.⁴²

1.6.3 Členění publicistického stylu

Publicistický styl se dále člení na dílčí funkční styly. Dle *Nového encyklopedického slovníku češtiny* se z hlediska stylistické systematiky jedná o zpravodajský, analytický a beletristický publicistický styl, mezi nimiž nejsou ostré hranice.

Dále nabízí členění z pohledu formy a kódu na publicistiku psanou, která se stane zdrojem zkoumání této práce, a mluvenou. Rovněž v něm nalezneme podrobnou charakteristiku jednotlivých dílčích typů tohoto stylu, což však není pro tuto práci zásadní, proto se jí více nevěnujeme.⁴³

Čechová uvádí některé typy různých psaných i mluvených forem publicistiky. Rozlišuje ty s úvahovým charakterem, zabývající se významnými společenskými problémy, které označuje jako komentáře. Další formou jsou zpravodajské útvary, jež vyznačují absencí persvazivní funkce. Třetím typem jsou reportáže, založené na popisování a dokumentární přesnosti informace na základě přímé zkušenosti, a čtvrtým fejetony, vyslovující se k aktuálním problémům lehkým, humorným a někdy také ironickým způsobem za účelem vzbudit odezvu/reakci/emoce adresáta.⁴⁴

42 MINÁŘOVÁ, Eva. Frazeologismy ve stylu publicistickém, jeho proměny a funkce. In: *Frazeológia vo vzdelávaní, vede a kultúre: Zborník materiálov z 2. medzinárodnej frazeologickej konferencie. Nitra, 14-16 september 1992*. Nitra, 1993. s. 275–281.

43 Eva Minářová (2017): ŽURNALISTICKÝ STYL. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. [cit. 2024-01-10]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/ŽURNALISTICKÝ STYL>.

44 ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – řeč a jazyk*. 3., rozš. a upr. vyd. Praha: SPN, 2011. ISBN 978-80-7235-413-9. s. 408.

1.6.4 Sportovní publicistický styl

S ohledem na praktickou část této práce je nezbytné přinést teoretické vymezení sportovního publicistického stylu. Tento druh publicistiky je jeden z nejmladších, jeho vznik souvisí s masovějším rozšířením sportu a s rozvojem olympismu.⁴⁵ Jedná se o jedno z nejsledovanějších a divácky nejoblíbenějších odvětví publicistického stylu, neboť se, jak již název napovídá, zaměřuje na sportovní dění. Vedle psané formy zde zastává významnou roli mluvená podoba, jež je typická především pro bezprostřední komentování sportovních utkání, závodů či jiných událostí. Jelikož se tato práce zaměřuje výhradně na psaný sportovní publicistický styl, bude se i v teoretické oblasti soustředit především na něj.

Tento typ publicistiky produkuje velké množství materiálu, neboť každodenně probíhá po celém světě mnoho sportovních událostí, které jsou potenciálním podkladem a impulsem pro vznik nových článků, komentářů či například rozhovorů. Jednotlivé texty různého charakteru se odlišují nejen svojí formou, účelem či obsahem, ale samozřejmě v souvislosti s autorem také užívaným lexikem, vyzněním nebo celkovou kvalitou a mírou objektivitu. Do výsledné podoby textu se promítá také platforma a s tím související potenciální čtenáři. Současný trend poukazuje na pokles tištěných médií a naopak posílení těch elektronických, resp. internetových zpravodajských portálů či mobilních aplikací, na což upozorňoval například web ČT24 již v roce 2011.⁴⁶

1.6.4.1 Jazyk ve sportovní publicistice a sportovní frazémy

K tématu jazykových prostředků užívaných ve sportovní publicistice nejsou k dohledání téměř žádné větší odborné publikace, pouze dílčí studie. Jazykovými prostředky ve sportovní publicistice se ve stručnosti zabývá, jak již bylo naznačeno, Minářová. Všímá si užití sportovních frazémů nejen v mluvených a psaných publicistických útvech se sportovní tematikou, ale také jejich pronikání do komunikační oblasti mimo sportovní okruh, konkrétně v ekonomickém, společenském a politickém zpravodajství.⁴⁷

45 JAKLOVÁ, Alena. Výrazové prostředky současného publicistického textu. In: *Stylistyka IV*. 1995. ISSN 1230-2287. s. 167.

46 *Tištěná média spějí k zániku, budoucností je internet a mobilní aplikace*. Online. In: ČT24. 2011. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelivize.cz/clanek/media/tistena-media-speji-k-zaniku-budoucnosti-je-internet-a-mobilni-aplikace-245337>. [cit. 2024-01-23].

47 MINÁŘOVÁ, Eva. Frazeeologismy ve stylu publicistickém, jeho proměny a funkce. In: *Frazeológia vo vzdelávaní, vede a kultúre: Zborník materiálov z 2. medzinárodnej frazeologickej konferencie*. Nitra, 14-16 september 1992. Nitra, 1993. s. 277.

Jaklová ve své studii zdůrazňuje emocionalitu a uvolněnost sportovní publicistiky, jež se projevují v užívání široké škály mluvenostních, expresivních i obrazných prvků. Dále zmiňuje častou frekvenci metafor s původem v oblasti vojenství, dále divadla, hudby, počasí, pohádek, lékařství, jiného druhu sportu či financí.⁴⁸

48 JAKLOVÁ, Alena. Výrazové prostředky současného publicistického textu. In: *Stylistyka IV*. 1995. ISSN 1230-2287. s. 167, 170.

2 Praktická část

Praktická část této bakalářské práce je zaměřena na analýzu frazémů excerpovaných textů z oblasti sportovní publicistiky zaměřené na hokej. Tento sport byl vybrán proto, že jej Češi považují za divácky nejatraktivnější, což potvrzuje výzkum *Národní sportovní agentury* z roku 2020. U žen na nákladě výzkumu obsadil tento sport druhou příčku za krasobruslením.⁴⁹

V této práci se budeme věnovat pouze elektronickým médiím, k excerptci je jako výchozí zdroj užito deset internetových médií: *Hokej.cz*⁵⁰, *Deník.cz*⁵¹, *České noviny*⁵², *iDnes.cz*⁵³, *Seznam Zprávy*⁵⁴, *Lidovky.cz*⁵⁵, *iRozhlas.cz*⁵⁶, *iSport.cz*⁵⁷, *ČT sport*⁵⁸ a *NHL.CZ*⁵⁹. Z každé uvedené domény bude vybráno pět textů s hokejovou tematikou z období mezi lety 2019 až 2024. Při výběru budeme dbát také na to, aby příspěvky pocházely od více autorů.

Na základě excerptce textů budou vyhledávány frazémy a následně rozříděny dle Mlackova sémantického kritéria (viz podkapitola 1.4 *Dělení a klasifikace*, s. 6, 7). Následně bude analyzována jejich významová stránka.

49 *Průzkum: V Česku je u fanoušků nejpopulárnější hokej, fotbal je až osmý.* Online. In: ČT sport. 2021. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/ostatni/pruzkum-v-cesku-je-u-fanousku-nejpopularejsi-hokej-fotbal-je-az-osmy/5ffe0a6b3d136f1e23bcc9e4>. [cit. 2024-01-23]

50 *Hokej.cz – web českého hokeje.* Online. Dostupné z: <https://www.hokej.cz/>. [cit. 2024-02-17].

51 *Deník.cz – informace, které jsou vám nejbliž.* Online. Dostupné z: <https://www.denik.cz/>. [cit. 2024-02-17].

52 *České noviny.* Online. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/>. [cit. 2024-02-17].

53 *IDnes.cz – s námi víte víc.* Online. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/>. [cit. 2024-02-17].

54 *Seznam Zprávy.* Online. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/>. [cit. 2024-02-17].

55 *Lidovky.cz – zprávy, analýzy, rozhovory.* Online. Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/>. [cit. 2024-02-17].

56 *IRozhlas – spolehlivé a rychlé zprávy.* Online. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/>. [cit. 2024-02-17].

57 *ISport.cz – Sportovní zprávy, výsledky, reportáže.* Online. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/>. [cit. 2024-02-17].

58 *ČT sport – Česká televize.* Online. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/>. [cit. 2024-02-17].

59 *NHL.CZ.* Online. Dostupné z: <https://www.nhl.cz/>. [cit. 2024-02-17].

2.1 Charakteristika vybraných zpravodajských serverů

Jednotlivé zpravodajské weby, zvolené pro excerpci publicistických textů pro tuto práci, se od sebe odlišují v různých aspektech, a to např. na základě jejich vlastníka, provozovatele či zřizovatele a celkového zaměření jejich obsahu.

2.1.1 Zpravodajské weby podle vlastníka

Specifický případ představují weby ČT sport, iRozhlas.cz a České noviny. ČT sport, spadající pod Českou televizi. Ta je zřízena zákonem o České televizi jako televizi veřejné služby a jejím hlavním příjmem jsou televizní poplatky občanů.⁶⁰

Na velmi podobné bázi je založen web iRozhlas.cz, internetový zpravodajský server Českého rozhlasu, neboť je zřízen zákonem o Českém rozhlasu a je primárně financován z rozhlasových poplatků.⁶¹

České noviny představují internetový zpravodajský portál České tiskové kanceláře, což je instituce zřízena dle zvláštního zákona a stát neodpovídá za její závazky ani ji finančně nedotuje, tudíž je politicky i ekonomicky nezávislá.⁶²

Zbývající domény, tedy Hokej.cz⁶³, Deník.cz⁶⁴, iDnes.cz⁶⁵, Seznam Zprávy⁶⁶, Lidovky.cz⁶⁷, iSport.cz⁶⁸ a NHL.CZ⁶⁹ jsou ve vlastnictví právnických osob, většinou mediálních společností. Hokej.cz a NHL.CZ jsou pod správou společnosti BPA sport marketing, a.s., Deník.cz provozuje

60 *Základní informace o ČT.* Online. Česká televize. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakladni-informace-o-ct/>. [cit. 2024-02-18].

61 *O českém rozhlasu.* Online. Český rozhlas. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/>. [cit. 2024-02-18].

62 *Základní informace.* Online. Česká tisková kancelář. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/zakladni_informace/. [cit. 2024-02-18].

63 *Kontakt.* Online. Hokej.cz - web českého hokeje. Dostupné z: <https://www.hokej.cz/kontakt>. [cit. 2024-02-18].

64 *O nás.* Online. VLTAVA LABE MEDIA a.s. Dostupné z: <https://www.vlmedia.cz/o-nas>. [cit. 2024-02-18].

65 *O nás.* Online. iDnes.cz - s námi víte víc. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/kontakty-redakce>. [cit. 2024-02-18].

66 *Kdo je kdo? Tiráž redakce Seznam Zprávy.* Online. Seznam Zprávy. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/redakce-seznam-33526>. [cit. 2024-02-18].

67 *LN redakce nové kontakty 2021.* Online. Lidovky.cz – zprávy, analýzy, rozhovory. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/ln_redakce_kontakty. [cit. 2024-02-18].

68 *Tituly – CZECH NEWS CENTER a.s./CNC.* Online. CZECH NEWS CENTER a.s./CNC. Dostupné z: <https://www.cncenter.cz/tituly>. [cit. 2024-02-18].

VLTAVA LABE MEDIA, a.s., mediální společnost MAFRA, a.s., vlastní portály iDnes.cz a Lidovky.cz, dále Seznam Zprávy spadají pod společnost Seznam.cz, a.s., a iSport.cz je vlastnictví Czech News Center.

2.1.2 Zpravodajské weby dle zaměření

Nejfrekventovanější typ zpravodajských serverů jsou všeobecné. Ty ve svých textech pojednávají o událostech různého charakteru, odehrávajících se v České republice i ve zahraničí – sport je v nich jednou z mnoha oblastí, jíž věnují pozornost. Na základě tohoto kritéria lze do této skupiny všeobecně zaměřených zpravodajských domén zařadit weby Deník.cz, České Noviny, iDnes.cz, Seznam Zprávy, Lidovky.cz a iRozhlas.cz. Většinou bývají publicistické texty na těchto zpravodajských serverech strukturovány podobným způsobem, přičemž zprávy jsou rozděleny do tematických okruhů zahrnujících například politiku, kulturu, zprávy ze světa, zprávy z domova, sport a podobně.

Dále jsou pro tuto práci stěžejní servery orientující se výhradně na sportovní tematiku, mezi něž patří Hokej.cz, iSport.cz, ČT sport a NHL.CZ. Zatímco internetové stránky ČT sport a iSport.cz poskytují čtenáři přehled o dění napříč různými sporty, domény Hokej.cz a NHL.CZ přinášejí různé typy zpráv včetně informací o výsledcích a průběhu utkání i turnajů, rozhovorů či komentářů ohledně dění, avšak pouze v oblasti hokeje.

Z tohoto rozdělení webů na základě jejich zpravodajského zaměření vyplývá, že každá doména má k dispozici jiný prostor, jež věnuje hokejové tematice, s čímž souvisí různý počet specializovaných sportovních redaktorů. Tyto skutečnosti se projevují především na počtu a rozsahu jednotlivých příspěvků pojednávajících o hokejovém dění. Níže je k dispozici tabulka, která blíže charakterizuje jednotlivé analyzované texty a dále ukazuje počet slov i frazémů (viz podkapitola 2.3 Zastoupení frazémů v jednotlivých textech, s. 33–39).

2.2 Analýza frazémů

V této kapitole budou frazémy excerptované ze zpravodajských textů uspořádány do skupin dle Mlackovy sémantické klasifikace na frazeologické srůsty, frazeologické celky a frazeologická spojení (viz podkapitola 1.4 Dělení a klasifikace, s. 6–7).

69 *Kontakt: Historie*. Online. NHL.CZ. Dostupné z: <https://www.nhl.cz/historie-nhl/stranka/5003239>. [cit. 2024-02-18].

U frazémů je v závorce uveden význam užívaný v hokejovém prostředí a číslicí za středníkem informace, pokud se objevil v excerpovaném materiálu vícekrát. Seznam excerpovaných textů je uveden ve zvláštním oddíle v literatuře.

2.2.1 Roztřídění na základě sémantické klasifikace dle Mlacka

Definice jednotlivých skupin, do nichž budou frazémy rozděleny, jsou již v této práci teoreticky vymezeny (viz podkapitola 1.4 Dělení a klasifikace, s. 6, 7). Vzhledem k vysokému počtu frazémů zde, stejně jako u ostatních klasifikačních skupin, budou uvedeny frazémy v základním tvaru a pouze stručně uveden kontext jejich užití v jednotlivých textech.

2.2.1.1 Frazeologické srůsty

Jde o frazeologické útvary, pro něž je příznačný význam jako celek a nemožnost odvodit význam frazému z jednotlivých lexémů, celkem jsme našli 23 těchto frazeologických jednotek. Lze do nich zařadit následující spojení: *upeklo se to* (ve smyslu domluvit něco); *(být) něčí parketa* (přednost); *dělat generála po bitvě* (nalézat chyby na výkonu týmu po skončení utkání); *razítko na něco* (impuls pro změnu); *udělat z něčeho guláš* (zkomplikovat si dobře rozehrané utkání); *alfa a omega duelu* (nejdůležitější, rozhodující aspekt utkání; 2); *mít zvuk* (důležitý hráč, který výrazně pomohl k výhře); *mít trumfy v rukávu* (mít výhodu oproti jinému týmu v podobě více získaných bodů); *zbyly jen oči pro pláč a nechápané výrazy* (nečekaný neúspěch); *stavět nedobytnou tvrz* (zvítězit v několika utkání po sobě); *ne všechno bylo zalité sluncem* (chyby při utkání i přes vítězství); *vzít si poslední slovo* (vstřelit rozhodující branku); *utahovat zámek* (nepustit soupeře do šancí vstřelit gól/góly); *navázali tam, kde přestali* (pokračovat v dobrých výkonech); *vytáhnout divočinu* (učinit jako trenér překvapivé rozhodnutí); *natlouct do hlavy* (o trenérovi – motivovat a povzbuzovat hráče); *samá voda* (špatný tip na vítěze); *šlapat jako dobře namazaný stroj* (podávat dobré výkony); *jet na vlně* (vítězit, podávat dobré výkony); *nebylo nic platné* (nevyužít příležitost vstřelit gól); *kde je zakopaný pes* (hlavní problém, příčina neúspěchu); *zápas byl ve vlnách* (nevyrovnané výkony v utkání); *ušít si z ostudy kabát* (nečekaně prohrát v utkání s papírově slabším soupeřem).

Jak je z materiálu patrné, objevují se v něm jak jednotky, které patří do fondu obecné frazeologie českého jazyka (např. *ušít si z ostudy kabát*, *dělat generála po bitvě*, *samá voda*), tak i jednotky, které patří do hokejového či obecně sportovního diskurzu (např. *stavět nedobytnou tvrz*; *navázali tam, kde přestali*; *šlapat jako dobře namazaný stroj*). Ve dvou případech jsou základní podoby jednotky rozšířeny o další komponenty, které posilují přechod od obecného chápání ke

sportovnímu (*alfa a omega duelu; zbyly jen oči pro pláč a nechápavé výrazy*). Některé frazémy nabývají ve sportovním prostředí užšího významu (např. *natlouct do hlavy; ne všechno bylo zalité sluncem; utahovat zámek*).

2.2.1.2 Frazologické celky

Frazologické celky jsou příznačné ustálenou obrazností. Celkový význam lze odvodit na základě významu jednotlivých složek, avšak pouze zprostředkovaně. Mezi frazeologické celky patří ze zkoumaných textů následující frazémy: *akce finský blesk* (přestup hráče do finské ligy v krátkém časovém úseku); *hodit za hlavu* (přestat se zabývat neúspěchy); *zvládnout i černější práci* (zvládat plnit i defenzivní úkoly); *odškrtnout si debut* (odehrát první utkání v určité lize), *nemít chuť* (nemít zájem); *pohybovat se na hraně play-off* (možnost zúčastnit se play-off); *natahovat šňůru neporazitelnosti* (vítězit); *přetahování o prvenství* (o první místo v ligové tabulce); *podívat se o patro výše* (zahrát si ve vyšší lize); *vzdát se účasti* (nezúčastnit se); *vařit se v obranném pásmu pod finským tlakem* (nápor finského týmu); *okouzlit akcí* (předvést zajímavou herní situaci); *zanechat výraznou stopu* (udělat dojem na delší dobu); *last-minute obrat* (otočit vývoj utkání ve svůj prospěch ke konci utkání); *mít za sebou premiéru* (odehrát první utkání); *vyšlápnout si na lídra* (zvítězit nad prvním týmem z ligové tabulky); *stáhnout manko* (snížit gólový rozdíl); *přestříhnout šňůru porážek* (přestat prohrávat); *vyjít naprázdno* (nezískat žádné body z utkání, tzn. prohrát utkání v základní hrací době); *přiblížit se k záchraně* (možnost setrvat v dané lize a neseštopit do ligy nižší); *ukázat vnitřní sílu* (dokázat se zkoncentrovat a i přes nepříznivý průběh utkání zvítězit); *šlágr kola* (nejzajímavější utkání v rámci hracího dne určité ligy); *mít prsty v trefě/ve všech gólech/v suverénní jízdě* (přihrát na gól/podílet se na všech gólech); *důležitost souboje v kostce* (shrnutí velkého významu určitého utkání); *nabídnout porci zápasů* (více utkání, která se v rámci jedné ligy odehrají ve stejný den); *zásadní otázky se vyjasňují* (díky výsledkům začíná být zřejmé, které týmy se zúčastní play-off); *proměnit pokusy* (vstřelit góly); *schytat výprask* (prohrát vysokým rozdílem); *vyletět do čela tabulky produktivity* (hráč, jenž v lize získal nejvíce bodů za góly a asistence); *vrhnout se do akce* (hrát utkání), *přebrat iniciativu* (začít vítězit); *nemít výpadek* (podávat stabilní dobré výkony); *čelit x ranám* (brankář, na nějž soupeři xkrát vystřelí); *vylopit hlavní město* (zvítězit na domácím ledě pražského týmu); *umazat ztrátu* (vstřelit gól z pohledu prohrávajícího týmu); *demonstrovat svou suverenitu* (zvítězit pod dobrým výkonu v utkání); *lámat/strhnout zápas na něčí stranu* (začít dávat góly, čímž se zvyšuje možnost vítězství); *jít do vedení* (začít vítězit; 2); *být pod tlakem* (nápor soupeře); *zůstat ve hře o body* (možnost zvítězit, a získat tak body do tabulky; 2); *vyplavat mezi kruhy* (o hráči – nacházet se v prostoru mezi kruhy na ledové hrací ploše); *mít tlak* (herní převaha); *tichá kulisa doprovázela* (malá podpora od

fanoušků při utkání); *vytěžit výhru z minima* (zvítězit i přes malé úsilí); *krok nepomohl* (změna v průběhu utkání neznamena úspěch); *góly se sypaly do sítě* (padaly góly); *poslat někoho do vedení* (gólem zajistit průběžné vítězství týmu; 2); *zůstat daleko za rolí favorita* (prohrát utkání i přes předpokládané vítězství); *naklonit výsledek na svou stranu* (vstřelit více gólů než soupeř); *vymazat otevírací branku* (vyrovnat stav utkání na 1:1); *být klíčovou postavou* (důležitý hráč utkání); *trest se stal osudným* (nedovolený zákrok hráče a následná početní výhoda soupeře způsobila prohru); *odpověď přišla* (dostat gól); *stát na konci všech akcí* (o brankáři – chytit střely soupeřů); *udělit lekci* (předvést dobrý výkon); *pokus nenašel cestu za čáru* (nevstřelit gól); *lovit puk ze sítě* (dostat gól); *zůstat bezzubý* (nevstřelit gól při hře bez brankáře v početní výhodě); *padat do sítě* (vstřelit góly); *jít hlavami dolů* (být smutný kvůli nezdařilému výkonu); *najít formu* (začít s dobrými výkony); *vrátit se do boje o první šestku* (možnost umístit se v ligové tabulce na šestém místě); *čistá konta* (brankáři, kteří v utkání chytí všechny střely soupeřů); *klíčová posila* (důležitý nově příchozí hráč); *doplnit už tak hladové monstrum* (nastoupit po zranění do utkání za tým, jenž podává dobré výkony); *kousat naprázdno* (nedařit se v utkání), *vytáhnout drápy* (zaútočit/útočit); *nevypadnout z extraligového koloběhu* (pravidelně hrát utkání v extralize); *urvat čtyřku* (pokusit se být v tabulce na čtvrtém místě); *vykřesat drama* (učinit utkání napínavým); *dohánět/dotahovat manko* (snažit se vyrovnat stav utkání); *kousat nepříjemnou ztrátu* (vyrovnat se s prohrou); *vysadit někoho na trůn* (výrazně se podílet na zisku titulu mistrů světa); *otevřít/otevírat zlatou bránu* (vyhrát titul mistrů světa); *korunovat jízdu* (vítězstvím zakončit úspěšný turnaj); *dojetí se ztrácelo ve zlaté mlze* (emotivní atmosféra po zisku titulu mistrů světa); *pilíř zlatého celku/obraných řad/naší cesty* (důležitý hráč/prvek v trenérské strategii); *povýšit na elitní řadu* (začít hrát v první formaci); *velit letce* (hrát na pozici centra v útočné formaci); *dát se dohromady za pochodu / najít se za pochodu* (utvořit útočnou formaci v průběhu sezóny); *solidně nastartovaná letka* (úspěšná útočná formace); *hromada tutovek a šancí* (hodně možností vstřelit gól); *převézt někoho* (zvítězit); *smazat náskok* (vyrovnat stav utkání); *přidat bonbonek* (vstřelit gól); *docházel v nádrži benzín* (síly ubývaly); *prodat svoji zbraň* (předvést v utkání své dovednosti); *hrát velkou/důležitou roli* (být důležitý hráč); *vyslat někoho do akce* (poslat do hry určité hráče); *překlopit boj na svou stranu* (otočit stav utkání ve svůj prospěch); *útočná letka děsí obranu* (útočníci střílejí na bránu, chtějí vstřelit gól); *zavelet k obratu* (vstřelit gól a namotivovat tým spoluhráče k otočení stavu utkání ve svůj prospěch); *živý přestupový trh* (velký počet hráčů, kteří mohou být vyměněni do jiného klubu); *na farmě roste jednička* (v týmu, ze kterého zámožské týmy nabírají hráče, se vyvíjí talentovaný hráč); *šlapat někomu na paty* (dohánět někoho ve výsledcích); *zasadit se o obrat* (dát gól, díky němuž tým po otočení stavu zvítězí); *letět ve vlnách fantazie* (provádět úspěšné výkony); *protlačit se do čela* (být hráč s nejvíce získanými body za vstřelené góly či asistence); *vyslat do sítě svou*

životní bombu (vstřelit velmi důležitý gól); *jít v něčích stopách* (následovat někoho v dobrých výkonech); *válet spolu bok po boku* (úspěšná spolupráce dvou hráčů); *poutat pozornost skautů* (zaujmout osoby, které sledují a hodnotí hráče za účelem nabídnout jim možnost hrát v NHL); *hrát na neutrální půdě* (žádný ze zúčastněných týmů není domácí); *obrat nevyšel* (nezdařilo se otočit stav utkání); *zlikvidovat x pokusů / střeleckých pokusů* (chytit vyšší počet střel soupeře); *úvod druhého/třetího dějství* (začátek druhé/třetí třetiny), *chutná to hořce* (pocit zklamání); *smazat ztrátu* (vyrovnat stav utkání); *dostat pas od někoho* (dostat nahrávku); *dostat se do trháku* (vítězit 2:0); *zvýšit bombou* (vstřelit gól a vítězit o více gólů); *zachovat chladnou hlavu* (načasovat a přesně namířit střelu); *mít rozhodnutí na holi* (možnost vstřelit gól a rozhodnout o vítězství pro svůj tým); *přepustit místo* (vyměnit brankáře v průběhu utkání); *nesportovní chování přišlo draho* (dostat gól v oslabení kvůli vyloučení za nesportovnímu chování); *prostřelit chumel hráčů* (vstřelit gól přes hráče nacházející se před brankovištěm); *dorážka nenašla kýžený cíl* (po dorážce nevstřelit gól); *usměrňovat nabídku* (dorážet střelu na branku); *odolat bez úhony* (nedostat gól v oslabení); *kruh se uzavřel* (po velké námaze se hráč dostal do NHL, v prvním utkání zde vstřelil svůj první gól); *dosáhnout na hranici x bodů* (vyhrát utkání a mít určitý počet bodů v sezóně); *překazit sen o obhajobě* (zvítězit nad loňskými mistry světa); *vyšvihnout se do čela bodování* (mít nejvíce bodů za vstřelené góly a přihrávky); *dotáhnout zlatou cestu* (získat titul mistrů světa); *obratem zlomit sérii nezdarů* (otočit stav utkání ve svůj prospěch, vítězství po několika neúspěších); *nešlo to podle našeho scénáře* (utkání se nevyvíjelo dle předpokladů); *výkony/podívaná nahoru dolů* (nestabilní výkony); *prolomit prokletí* (přestat prohrávat v semifinálových utkání na mistrovství světa); *nepřipustit porážku na cestě za finálem* (zvítězit v semifinálovém utkání, možnost zahrát si o zlato na mistrovství světa); *přepnout na vyšší rychlostní stupeň* (zvýšit rychlost v utkání); *vytěžít z velkého tlaku klíčovou branku* (vstřelit důležitý gól po herní převaze nad soupeřem); *neodolat něčímu náporu* (dostat gól po herní převaze soupeře); *německá mašina se rozjela* (dobré výkony, vyhraná utkání německého týmu); *spanilá jízda pokračovala* (předvádět jako tým dobré výkony); *stříbro 70 let staré* (stříbrnou medaili získal daný tým naposledy před 70lety); *povedená jízda* (konstantní dobré výkony); *spravit si náladu* (zvítězit po předchozím nevydařeném utkání); *přenést si / potvrdit formu / rostoucí formu* (pokračovat v dobrých výkonech); *start vzbudil rozpaky* (prohrát utkání na začátku turnaje); *převzít zápas do svých rukou* (mít herní převahu, vítězit v utkání); *stát v cestě za medailí* (participovat v utkáních, v nichž je potřeba zvítězit, aby tým získal na turnaji medaili); *dokráčeti si pro zlato* (vyhrát titul mistrů světa); *neházet dobré světlo na organizaci* (jako klub nepůsobit dobrým dojmem); *dva kohouti na jednom smetišti* (dva trenéři v jednom týmu); *ztráta kabiny* (odchod některých hráčů z týmu); *mít dveře zavřené* (nemít žádné příležitosti); *protáhnout šňůru neporazitelnosti na x klání* (zvítězit v posledních x utkáních); *vzít si vedení*

(vstřelit gól za vyrovnaného stavu utkání); *někomu narostla křídla* (svými dobrými výkony získat sebejistotu ve hře); *mít čtyřku ve svých rukách* (v případě vítězství se umístit na čtvrtém místě ligové tabulky); *stáhnout někoho na čele kanadského bodování* (přiblížit se počtem získaných bodů za góly a asistence na hráče s nejvíce body z celé ligy); *držet se v pásnu* (konstantně být v útočném prostoru); *stahovat ztrátu x bodů* (snažit se vyrovnat týmu, který má o určitý počet bodů více); *nalomit do křeče* (kvůli obdržení gólu zhoršit výkony, hrát nepromyšleně); *šance dívat se nad sebe* (možnost umístit se v ligové tabulce na vyšší příčce); *přinést obrat o 180 stupňů* (změnit vývoj utkání či kvalitu výkonu týmu); *vabank nahoru dolů* (nestabilní výkony); *přijít na recept* (začít střílet góly); *vrátit se zpět na zem* (uvědomit si reálnou aktuální situaci); *nechat duši na ledě* (podat co nelepší výkon, vyvinout velkou snahu); *chybí lví srdce* (potřeba více bojovnosti při hře); *stříbro bolí* (lítost nad prohraným finálovým utkáním); *mířit za obratem* (vstřelit vyrovnávací gól, pokračovat v náporu na soupeře); *vrátit někoho do kontaktu* (vstřelit gól, prohrávat o jednu branku); *čelit nervydrásajícímu závaru* (nápor soupeře); *stát na šťastnější straně* (zvítězit); *stát nohama na zemi* (být realistický); *vyhlížet příznivější scénář* (očekávat lepší výsledky); *pokořit x bodovou hranici* (získat určitý počet bodů za góly a asistence); *plnit roli pomyslného žolíka* (být rozhodujícím a důležitým hráčem); *chemie funguje* (úspěšná spolupráce hráčů); *stát na stejné startovní čáře* (být ve stejné situaci); *napsat příběh závěrečné nominace* (svými výkony získat možnost účastnit se mistrovství světa); *klepat na dveře reprezentace* (svými výkony mít velkou šanci dostat se do reprezentačního týmu); *vyrůst do velké formy* (zlepšovat své výkony); *po boku hvězd / mladšího bratra* (hrát společně se slavnými hráči / s bratrem); *odšpuntovat nejlepší rozjezd sezóny* (góly se podílet na vítězství na začátku sezóny); *kousat zklamání* (muset se vyrovnat s prohrou); *nejvěrnější parták ústřední hvězdy* (hráč, který podává dobré výkony společně s dalším úspěšným hráčem, jsou společně produktivní); *mít svoji hlavu* (mít vlastní názor, nenechat se snadno ovlivnit); *věřit svojí cestě* (mít určitou taktiku, strategii a dle nich se řídit); *spadl balvan nervozity* (uklidnit hru, redukovat emoce a nervozitu); *mít více očí* (více trenérů a početnější realizační tým); *urážnout si ostudu* (nesplnit očekávání); *zářit štěstím* (projevovat radost); *být jako na houpačce* (nestabilní výkony); *udělat první krok ke snu* (podepsat nováčkovskou smlouvu v NHL); *procházet přestavbou* (nabírat nové hráče do týmu).

Z tohoto materiálu vyplývá, že mezi frazeologické celky lze zařadit velké množství frazému vyskytujících se v excerpovaných textech. Často se ve frazému nachází nějaké označení související se sportovní či přímo hokejovou tematickou oblastí (např. *stát na stejné startovní čáře*; *klepat na dveře reprezentace*; *stát v cestě za medailí*; *stáhnout někoho na čele kanadského bodování*). Dále se zde vyskytují frazémy obsahující výraz z jiných sémantických okruhů, a to z divadelního či

filmového (např. *vyhlížet příznivější scénář; hrát důležitou roli; úvod druhého dějství; vykřesat drama; tichá kulisa doprovázela*), motoristického (např. *přepnout na vyšší rychlostní stupeň; docházel v nádrži benzín; německá mašina se rozjela*), stravovacího (např. *kousat nepříjemnou ztrátu; nabídnout porci zápasů; chutná to hořce; vařit se v obranném pásmu pod finským tlakem*) či jiného (např. *odšpuntovat nejlepší rozjezd sezóny; korunovat jízdu; letět ve vlnách fantazie*). Nalezneme zde rovněž frazémy užívající se napříč různými odvětvími (např. *spadl balvan nervozity; být pod tlakem; hodit za hlavu; nemít chuť; uříznout si ostudu*). Ve dvou případech se jedná o frazémy aktualizované, které jsou přizpůsobené významovému kontextu sdělení (*akce finský blesk; last-minute obrat*). Je zajímavé, že v mnoha případech autoři v textech aplikují velmi podobné frazémy, které se od sebe odlišují jen velmi nepatrně (např. *pilíř zlatého celku/obranných řad/naší cesty; otevřít/otevírat zlatou bránu; po boku hvězd / mladšího bratra; přenést si / potvrdit formu / rostoucí formu*). Celkově se jedná o velmi početnou a rozmanitou skupinu frazémů.

2.2.1.3 Frazologická spojení

Frazologická spojení se vyznačují tím, že pouze jeden člen má frazeologicky vázaný význam, ostatní členy spojení mají zachován svůj lexikální význam. Na základě tohoto vymezení lze mezi frazeologická spojení zařadit následující frazémy: *vyřizovat za pochodu* (neřešit určité náležitosti s časovým předstihem); *čelit něčemu* (muset reagovat na výkon soupeře při hře); *dozvědět se to jako hotovou věc* (dozvědět se důležitou informaci bez předchozího projednání); *tuknout si to vedle sebe* (zahrát si společně s někým); *jiná písnička* (odlišná situace); *plácet se v něčem* (nepodávat dobré výkony); *zkusit štěstí* (snažit se vyrovnat stav utkání hrou bez brankáře); *inkasovat branky/góly/xkrát/po x gólech/vteřinách* (dostat gól/góly od soupeře/po určitém čase; 8); *vysloužit/říct si svými výkony o pozvánku do reprezentace* (díky dobrým výkonům získat možnost reprezentovat ČR); *nasázet góly/branky* (vstřelit branky; 3), *hlavní síla* (nejproduktivnější, tudíž nejdůležitější hráč); *mít body na kontě* (získat body v soutěži; 3); *mít prohru na kontě* (být v utkání poražen); *podobný scénář* (obdobná situace; 3); *vyznít lépe* (dopadnout lépe pro někoho); *vidět šanci* (rozpoznat příležitost); *jednička draftu* (nový hráč vybraný jako první v pořadí pro nadcházející sezónu do určitého týmu NHL); *klíč k úspěchu* (základ úspěchu); *být nastavený na zápas* (soustředit se na utkání); *vzdálit se na rozdíl x bodů* (mít o x bodů více než tým, který je v tabulce na následujícím místě); *rozebrat soupeře* (svým dobrým výkonem donutit soupeře k chybám); *dostat se zpátky do utkání/zápasu* (zlepšit výkon; 3); *defenzíva se rozpadla* (špatná obranná činnost); *defenzivně propadnout* (soupeř překoná obranu); *ustoupit od hry* (zhoršit výkon); *výpadek se nebude opakovat* (nedojde k dalšímu poklesu výkonu); *pohlídat si* (dát si pozor na určité herní situace); *dobře vstoupit / mít výborný vstup do utkání / do první třetiny / vstoupit slušně do*

zápasu/duelu / mít skvělý vstup do zápasu (úspěšně začít utkání; 6); *laciné góly* (gól/góly bez vyvinutí velkého úsilí; 2); *náročný program nás doběhl* (pocítit negativní následky fyzického zatížení v důsledku velkého počtu odehraných utkání v několika po sobě jdoucích dnech); *klopýtnout* (zaváhat, udělat chybu; 2); *uštědřit porážku* (zvítězit nad nějakým týmem); *zdramatizovat zápas/duel* (učinit utkání napínavým, nejistý výsledek; 2); *lovit kotouč z branky* (dostat gól z pohledu brankáře); *blýsknout se body/góly* (vstřelit branku či na ni nahrát; 2); *blýsknout se čistým kontem* (o brankáři – nedostat žádný gól), *mít našlápnuto k výhře* (pravděpodobně zvítězit v utkání); *mít našlápnuto na nejproduktivnějšího hráče* (mít nejvíce bodů jako hráč); *šílený výsledek se urodil* (utkání s překvapivým výsledkem); *nasypat branky* (vstřelit branky); *navázat na výhru* (opět zvítězit po předchozím vítězném utkání; 2); *navázat na něco/někoho* (pokračovat ve výkonech / napodobit dobré výkony jiného hráče; 2); *sahat po bodech* (mít možnost zvítězit, tedy získat body); *vyzbrojit se* (do utkání nastoupit jako posila), *rozdrtit někoho* (zvítězit s velkým gólovým rozdílem); *zdotat nějaký tým* (zvítězit; 6); *celek padající do baráže* (tým, jenž bude hrát o setrvání v lize); *pokřtít smlouvu* (o novém hráči – účastnit se poprvé utkání); *zůstat trestuhodně volný* (nebránit soupeřovu hráči ve hře); *pronásledovatelé někoho* (tým, který je v tabulce těsně za nějakým týmem s minimálním bodovým rozdílem); *podržet někoho* (brankář, který chytne střely soupeřů; 3); *závod o postup* (utkání týmů, které mají možnost si zajistit play-off); *zaznamenat vítězný zásah* (vstřelit vítěznou branku); *padnout xkrát/v zápase/po x./na domácím ledě* (prohrát více utkání po sobě/na svém stadionu; 6); *bezkravný výkon* (nepřesvědčivý, špatný výkon); *gól někoho zabrzdil* (obdržením gólu přestaly dobré výkony); *korigovat skóre* (vstřelit gól, a změnit tak stav utkání); *zastavit x střel* (chytit určitý počet střel od soupeře); *přežít první třetinu* (neúspěšná, nezdařilá první třetina); *ztratit po dvou chybách* (dostat gól po chybě při utkání); *brát zaslouženě body* (zvítězit v utkání po dobrém výkonu); *darovat soupeři přesilovku* (udělat zbytečný faul, po němž soupeř hraje v početní výhodě); *soupeř odskočil* (vstřelit o dva a více gólů více než soupeř); *zavařit někomu* (dostat někoho do problémů); *dojít si pro výhru/vítězství* (zvítězit; 2); *jistota může hrát* (ironicky; jistota utkání o setrvání v soutěži); *režírovat výhru* (důležitý hráč, jenž má největší podíl na vítězství); *nestačit na někoho* (být výkonnostně horší než soupeř; 2); *výhry se zrodily po výsledcích* (přehled výsledků se zaměřením na vítězné týmy); *oloupit někoho o body* (zvítězit); *posbírat asistence* (přihrát na góly); *senzační skalp* (překvapivá výhra); *někdo zářil* (o hráči – vynikat; 2); *smekat před někým/něčím* (obdivovat něčí výkony; 2); *potrestat někoho dvěma brankami* (vstřelit dva góly po soupeřově chybě); *klec Suchánka* (hokejová branka), *střela proplula do sítě* (vstřelit gól); *nepohrdnout nabídnutým prostorem* (vstřelit gól z odkrytého prostoru); *nesebrat gól* (rozhodčí nerozhodne o neplatnosti gólu); *vyfasovat trest* (být v početní nevýhodě po nedovoleném zákroku); *výhra nakopne* (vítězství pozitivně působí na další výkony týmu);

propadnout se na poslední/x. místo tabulky (být na poslední/na zadní pozici v ligové tabulce; 2); *ztratit vedení* (začít prohrávat i přes původní gólovou převahu; 2); *vítězství je v hlavě* (výhra pozitivně ovlivňuje psychiku); *nohy šly* (být rychlý); *zažít premiéru* (účastnit se prvního utkání v dané lize); *bránit jako pitbuli* (vytvořit dobrou obranu, která znemožňuje soupeři vstřelit gól); *ztroskotat na gólmanovi / na brankářově betonu* (velmi dobré výkony brankáře, který znemožňuje soupeři vstřelit gól; 2); *pochytat pokusy* (brankář chytí střely soupeřů); *pečetít výsledek/výhru* (vstřelit poslední gól v utkání; 2); *čekat tlak soupeře* (předpokládat nápor soupeře); *vypustit někoho do hry* (nechat nastoupit hráče do utkání); *družina z úpatí Krušných hor* (tým z Litvínova, toto město se nachází v blízkosti Krušných hor); *stihnout comeback* (nastoupit v utkání po pauze způsobené zraněním); *naskočit proti* (nastoupit do utkání proti někomu); *skalp těší* (mít radost z jednoznačné výhry); *odnést si výhru* (zvítězit), *ukázat nefalšovanou střeleckou show* (mít hodně střel na bránu); *přenechat privilegium* (vstřelit první branku v utkání); *útočník ve službách někoho* (hráč na pozici útočníka nastupujícího za určitý tým); *vyprosit si risk bez brankáře* (odvolat brankáře a nechat nastoupit šestého hráče ve snaze vyrovnat utkání); *poslat puk do brány* (vstřelit gól; 2); *nedostat se do zápasu* (špatný, nedostatečný výkon); *nemít drajv* (nemít rychlost, snahu vstřelit gól); *stálo to góly* (kvůli chybám dostat góly od soupeře); *góly napadaly* (vstřelit góly); *odejít důstojně* (neudělat ostudu, být relativně spokojený s výkonem); *vyšplhat se na pozice* (díky vítězstvím se umístit na vyšší pozici v tabulce); *skolit někoho góly* (vstřelit góly a rozhodit tým soupeře); *mít pověst poraženců* (být považován předem za poražený tým); *selhávat v klíčové chvíli* (neuspět v důležitých momentech utkání); *nezvládnout poslední krok* (prohrát finálový zápas o titul mistrů světa), *dovést celek k prvenství / tým do čtvrtfinále a ke stříbru* (být kapitánem/trenérem vítězného týmu; 2); *hvězda útoku/turnaje* (úspěšný útočník/hráč); *sestavovat mužstvo* (rozhodovat o tom, kdo bude jako hráč součástí reprezentačního týmu); *dokráčēt k vítězství* (vyhrát); *smlouvy vypršely* (skončila platnost smluv); *tým byl poskládaný* (sestava týmu); *zvládat všechno jako jeden muž* (vyjadřuje velkou soudržnost týmu); *zdravotní výpadek je přibrzdil* (nepříznivý zdravotní stav se negativně projevil na výkonech); *nakopnout a nastartovat se* (zlepšit výkon); *chvíli se hledat* (zlepšit souhru hráčů); *napasovat někoho mezi* (umístit hráče do určité formace mezi jiné hráče); *zlomené prsty rozbily* (zranění hráče přerušilo úspěšné výkony formace); *mít čich na góly* (podílet se na vstřelených brankách); *mít úlohu v lajně* (určitá funkce, úkol v dané formaci); *předvést svůj laser* (přesně vystřelit); *branka někoho zlomila* (obdržený gól zhoršil výkon týmu; 2), *jít si za vítězstvím* (usilovat o výhru); *lepí to někomu* (podávat dobré výkon); *být spokojen s krokem* (udělat správné rozhodnutí); *obstát v testu* (díky vítězství postoupit do finále turnaje); *vytáhnout náramný zákrok* (brankář, jenž chytil střelu, která mohla být gólem); *porvat se o výhru* (vyvinout velké úsilí, aby se v utkání zvítězilo); *góly někoho položí* (zhoršit výkon po obdržených gólech); *pálit všechno*

na bránu (při každé příležitosti střílet na bránu); *gól někoho nakopl* (vstřelený gól povzbudil hráče); *hra byla naše* (mít herní převahu, nepustit soupeře do gólových příležitostí); *být chcípý* (nesnažit se podat co nejlepší výkon); *umazat nepříznivé skóre* (vstřelit gól, přiblížit se k vyrovnání stavu utkání); *zavěsit to* (vstřelit gól do horní části branky); *velký kredit* (velký podíl na vítězství); *mladá puška* (mladý hráč); *školit zkušenější soupeře* (mít herní převahu nad zkušenějšími protihráči); *přečíst obranu* (správně odhadnout reakci obránců); *rozvíjet chemii* (posilovat vzájemné vztahy mezi hráči v týmu); *najít recept na brankáře* (vstřelit gól); *nabitý trh s gólmany* (velké množství brankářů, kteří mohou být vyměněni do jiného klubu); *něco ztroskotalo* (problém, kvůli kterému nedošlo k přestupu hráče do jiného klubu); *odchod je ve hře* (možnost, že hráč bude vyměněn do jiného klubu); *sápat se po někom* (vyrovnat se někomu výsledcích na určitém příčku); *vyhrát o parník* (zvítězit s velkým náskokem před ostatními); *posbírat x hlasů* (získat určitý počet hlasů v anketě); *poslední přírůstek na mapě NHL* (tým, který hraje v NHL nejkratší dobu); *mít barevnou paletu* (barevné dresy); *bodovat mezi hráči* (být oblíbený); *fantastická vizitka pro někoho* (něco, co reprezentuje tým v nejlepším smyslu); *neválet jako dřív* (nepodávat tak dobré výkony jako dřív); *mít za sebou nejlepší roky své kariéry* (kvůli věku nepodávat již tak dobré výkony); *změnit někomu roli* (jako trenér změnit úlohu/funkci některého hráče); *nastupovat v nějaké roli* (mít jako hráč od trenéra určenou funkci/úlohu při hře); *převálcovat někoho* (být výrazně lepší); *poslední minuty vyšly* (zdařilé poslední minuty); *změna vynesla bronz* (díky změně obsadili třetí místo); *oklepat se z utkání/porážek* (nezabývat se předchozím prohraným utkáním; 3); *nasbírat x bodů (po boku)* (díky vstřeleným gólům a asistencím získat jako hráč body (s přispěním určitých spoluhráčů); 4); *vynořit se* (umístit se na dobré pozici v tabulce bodování hráčů); *vypálit x střel* (xkrát vystřelit); *vévodit obráncům/kanadskému bodování* (být nejproduktivnější obránce/hráč z celé ligy; 2); *čelo produktivity* (přední příčky úspěšnosti hráčů z hlediska vstřelených gólů a asistencí; 2); *mít delší šňůru* (vstřelit góly či dát asistence v několika po sobě následujících utkání); *být na čele bodování* (mít největší počet získaných bodů); *krčit se uprostřed tabulky* (umístění na středních pozicích tabulky bodování hráčů); *dobře válet za* (hrát úspěšně za nějaký tým); *zlaté hody* (zisk titulu mistrů světa); *vyluka v NHL* (přerušená soutěž); *hokejové hvězdy* (významní hráči; 2); *ztratit s někým* (prohrát utkání); *rozseknout gólem* (rozhodnout gólem o výsledku utkání); *brát zápas, jako by byl tím posledním* (vynaložit do utkání velké úsilí); *odnést to* (prohrát utkání); *mít nezastupitelnou roli* (mít nenahraditelný způsob hry); *válet v zámoří* (podávat dobré výkony v NHL); *nenechat puk na ledě ladem* (hrát; snažit se vstřelit gól); *světlá výjimka* (pozitivní hodnocení hráče v porovnání se špatným výkonem zbytku týmu); *(ne)produkovat talenty* ((ne)vychovávat úspěšné hráče; 2); *tuctový zápas* (pro diváky nezajímavé, neatraktivní utkání); *být podepsán pod stříbrnou medailí* (hráč, který je součástí týmu, jenž obsadil druhé místo); *čtení hry* (schopnost správně odhadnout herní situaci

a reakci ostatních hráčů); *mít to nějak nastavené v hlavě* (myšlení, psychika hráčů); *zůstat těsně pod vrcholem* (nezískat mistrovský titul); *táhnout to* (být důležitým hráčem); *mít na to* (mít výkonnost na nějaký úspěch); *být dobyvatelem* (být úspěšný, zvítězit); *mít v čele někoho* (být důležitý hráč týmu); *zachytit dobu* (přizpůsobit se situaci, dobovým okolnostem); *napnout všechny síly* (velmi se snažit, podat co nejlepší výkon); *výkonnost se rozevřela* (narůstající rozdíl ve výkonnosti); *udržet výsledek* (nedostat gól od soupeře); *podlehnout nějakému týmu* (prohrát utkání s nějakým týmem; 2); *poslat zápas do prodloužení* (vstřelit vyrovnávací gól; 2); *poslat puk před branku* (vystřelit na bránu, přičemž puk zůstane v předbrankovém prostoru); *puk propadl do brány / za brankáře* (dostat gól; 2); *zůstat na chvostu NHL* (být v tabulce v rámci NHL na spodních příčkách); *řídít výhru* (výrazně se podílet na vítězství; 2); *autor gólů* (hráč, jenž vstřelil branky); *zatlačit/tlačit soupeře* (svými dobrými výkony znemožnit soupeři vstřelit gól; 2); *zlomit něco* (obrátit stav utkání ve svůj prospěch); *připravit branky* (přihrát na góly); *vytvořit si tlak* (díky dobrým výkonům mít šance vstřelit gól); *nedokázat vytěžit víc* (nedokázat vstřelit branku po dobrých výkonech a po velké snaze); *třetí/závěrečné dějství* (třetí třetina utkání; 4); *dosáhnout na nejlepší výsledek/umístění* (umístit se historicky na nejvyšší příčce na mistrovství světa; 2); *držet bezbrankové skóre* (nepustit ani jednu střelu soupeřů); *propasírovat puk do branky* (vstřelit gól po dorážce); *záblesk naděje* (náhlá, nečekaná šance na úspěch); *dostat se do varu* (velké emoce u fanoušků vyvolané průběhem utkání); *mít příznivce v zádech* (mít fanoušky, podporovatele); *pojistit výhru* (vstřelit gól a zvýšit tím gólový rozdíl ve prospěch svého týmu); *zlatý gól* (vítězný gól zajišťující zisk titulu mistrů světa; 2); *uklidit kotouč do branky* (vstřelit gól); *vyhrát přetahovanou o vedoucí trefu* (vstřelit gól za vyrovnaného stavu utkání); *spálit slibnou šanci* (nevstřelit gól); *závar v brankovišti* (šance vstřelit gól, postavení hráčů v blízkosti brankoviště); *hokej povyroste* (zlepší se úroveň hokeje); *roznést někoho* (zvítězit); *podepsat se pod výhru* (důležití hráči v utkání, díky jejichž gólům tým zvítězil); *krýt x střel/střeleckých pokusů* (chytit určitý počet střel soupeře; 3); *odskočit na* (vstřelit gól na určité skóre; 3); *střílet po pasu* (vystřelit na bránu po nahrávce); *brankář kapituloval* (brankář, který dostane gól po nástupu do hry po výměně brankářů); *tempo hry opadlo* (rychlost hry se snížila); *vychutnat si brankáře* (vstřelit gól); *upevnit si pozici/vedení v tabulce* (zvítězit v utkání a získat body do ligové tabulky, kde je tým na první příčce; 2); *ospalý úvod* (pomalý začátek utkání); *vydolovat kotouč* (po souboji získat puk); *kotouč vyplaval před hráče* (puk se objevil po nepřehledné situaci před hráčem); *vyškrábnout kotouč čepelí* (získat puk čepelí hokejky); *dodat porci energie navíc* (vstřelit gól, namotivovat tím tým k lepšímu výkonu); *otevřít skóre* (vstřelit první gól v utkání; 2); *nevyzrát v šanci* (nevstřelit branku); *inkasovat trest* (přesilová hra pro soupeře po nedovoleném zákroku); *třetí třetina utekla* (výkon ve třetí třetině byl špatný); *být zakřiknutý* (výrazně se neprojevovat v utkání, hrát pasivně); *mít více ze hry* (hrát lépe než soupeř);

ustát to (nedostat gól při hře v oslabení); *nastartovat nějaký tým* (svým gólem namotivovat tým k lepším výkonům); *dovést do vítězného konce* (brankář vítězného týmu); *výsledkově se chytit* (začít vítězit v utkání); *dosáhnout na metu x bodů* (získat v sezóně určitý počet bodů); *vyzvat někoho ke skórování* (přihrát na gól); *uzavřít skóre* (vstřelit v pořadí poslední gól v utkání; 2); *přiblížit se k vyrovnání skóre / na rozdíl x gólů* (vstřelit gól z pohledu prohrávajícího týmu; 2); *proháčkovat se mezi obránci* (přebruslit obránce, vystřelit na bránu); *podepsat se pod branky* (vstřelit góly); *góly padají/padly/padaly* (vstřelit góly; 7); *klíčové branky* (rozhodující góly utkání); *vystřelit titul* (vstřelit gól, díky němuž tým zvítězí na mistrovství světa); *vybídnout někoho* (přihrát na gól; 2); *dojít k dalšímu titulu* (znovu zvítězit na mistrovství světa); *zachránit někoho* (vstřelit vyrovnávací branku); *nedosáhnout na titul* (prohrát ve finálovém utkání na mistrovství světa); *dočkat se cenného kovu* (získat po delší době medaili); *dosáhnout na bronz* (umístit se na třetím místě na mistrovství světa); *nechat si utéct zápas* (nedokázat vyrovnat se soupeřovým výkonům a prohrát utkání); *nechat tam všechno* (podat v utkání co nejlepší výkon); *propálit někoho* (vstřelit gól); *přidat dvě pojistky/pojistku* (vstřelit další dva góly/gól; 2); *sahat po bronzu* (vítězit v utkání o bronz); *být o krok před soupeřem* (podávat lepší výkony); *nálada byla dole* (smutná atmosféra); *kontrolovat utkání/hru / mít zápas pod kontrolou* (vítězit v utkání, neumožnit soupeři vstřelit gól/góly; 3); *zaměstnávat obranu* (být aktivní v útoku, často hrát v útočném pásmu); *mít další práci* (hrát další utkání); *propadnout ve 2. třetině* (dostat ve druhé třetině hodně gólů od soupeře, nedařit se); *potrestat přesilovku* (vstřelit gól v početní výhodě po nedovoleném zákroku soupeře); *špatná forma* (špatné výkony); *vychytaná nula* (jako brankář nedostat žádný gól v utkání); *být ze hry o top čtyřku* (nemožnost se umístit na prvních čtyřech příčkách v ligové tabulce); *skóre je mimo dosah* (dle průběžného stavu utkání se předpokládá prohra určitého týmu); *hráč s delší stopkou* (hráč, který dostane trest v podobě nemožnosti nastoupit do několika dalších utkání); *nebyla nouze o překvapivé výsledky* (větší množství překvapivých výsledků na mistrovství světa); *tým kosila zranění* (hodně zraněných hráčů); *rozloučit se s turnajem* (ukončit své působení na turnaji); *tím pohádka neskončila* (pokračování úspěšných výkonů týmu); *být odsouzen k boji o bronz* (prohrát semifinálové utkání); *odsoudit někoho k zápasu o bronz* (porazit někoho v semifinálovém utkání); *trefami odpovědět na nápor* (vstřelit gól po dobrém výkonu soupeře); *poslat někoho do čtvrtfinále/do finále* (vstřelit gól, zajistit tím účast týmu ve čtvrtfinále/ve finále; 3); *všechny předpoklady se smazaly* (na průběhu utkání se neprojevíly předpoklady, které favorizovaly na vítěze druhý tým); *nedotáhnout tažení k titulu* (prohrát finálový zápas a nezískat titul); *nenavázat na úspěch/zápasy s vítězným koncem* (nezopakovat úspěch/výhru; 2); *gólově mlčet* (nevstřelit gól); *hubené vítězství* (zvítězit s malým počtem vstřelených gólů); *klíčový duel turnaje* (nejdůležitější utkání turnaje); *vrátit se na světový trůn* (znovu vyhrát mistrovství světa); *xgólový/xbodový večer*

(hráč, jenž v jednom utkání vstřelil více gólů/získal více bodů za góly a asistence; 2); *proměňování přesilových her* (vstřelení gólu při početní výhodě); *nastupovat s x zadáky* (hrát utkání s určitým počtem obránců v jednom týmu); *mít volná místa v soupisce* (možnost zapsat do sestavy další hráče); *promíchání útoků* (změna sestavy útočníků); *papírově nejslabší tým* (tým, který pravděpodobně na základě předchozích výsledků prohraje); *opustit někoho* (o trenérovi – odejít od týmu/klubu); *vyhnout se někomu* (nebýt něčím soupeřem v semifinále); *výsledková krize* (prohraná utkání, nezdařilé výkony); *nezachytit první třetinu* (špatné výkony v první třetině); *plnit plán* (podávat výkony dle předpokladů); *vypadnout z toho/ze zápasu na x minut* (nedařit se, nepodávat dobré výkony po určitou dobu; 2); *neprolomit negativní sérii* (prohrát další utkání v sérii); *dostat někoho pod tlak* (vytvořit nápor na soupeře); *(ne)proměnit šanci* ((ne)vstřelit gól; 2); *hlavy nahore* (mít sebevědomí, věřit ve vítězství); *ztrácet puky* (špatným výkonem, špatnou hrou dát šanci soupeři); *věci se začaly nabalovat* (problémy způsobující špatné výkony týmu); *gól rozvázal nohy* (zlepšit výkon po vstřeleném gólu); *zlomový gól* (gól, který rozhodl o dalším průběhu utkání); *naladit se výhrou na pauzu* (zvítězit v utkání před plánovanou pauzou v lize); *neoplývat dobrou formou* (nepodávat v posledních utkáních dobré výkony); *udržet naději na x. místo* (díky vítězství mít možnost umístit se na určitém místě v ligové tabulce); *stejná písnička* (obdobná situace); *zvládnout pořadatelsví na jedničku* (dobrá organizace turnaje); *céčkový či děčkový tým* (výkonnostně horší hráči hrající v nižších soutěžích); *energie vyzařovala* (energický, aktivní výkon); *facka by mohla pomoci* (nečekaný neúspěch by mohl přispět k lepším výkonům, k nějaké změně); *jaký začátek, takový konec* (začátek utkání se promítl do jeho výsledku); *dvě slepené branky* (dva góly v krátkém časovém rozmezí); *skvěle rozběhlé kariéry* (dobré příležitosti, možnost hrát v prestižních soutěžích); *hlídat náskok* (nedávat soupeři šanci vstřelit gól a vyrovnat stav utkání); *hru diktoval soupeř* (nápor soupeře); *vykoledovat si přesilovku* (svými dobrými výkony přimět soupeře k nedovolenému zákroku; hrát v početní výhodě); *zbourat brankáře* (vstřelit gól); *zavěsit puk* (vstřelit gól do horní části brány; 2); *putovat do oslabení* (udělat nedovolený zákrok, hrát v početní nevýhodě); *chytit se pár střelami* (zlepšit několika střelami na bránu svůj celkový výkon); *srovnat krok se soupeřem* (dorovnat svůj výkon se soupeřem); *bolest ve střelbě* (neúspěšná střelba); *střelba někoho zrazovala* (neschopnost vstřelit gól); *někoho zalila euforie* (velká radost, nadšení po vítězství); *nemoci se prokousat do útočného pásma* (problém s přechodem do útočného pásma); *vecpat českou vlajku mezi prapory zámořských velmocí* (česká reprezentace se na turnaji umístila na druhém místě vedle kanadského a amerického týmu); *ošklivé chvíle se přelijí v příjemné vzpomínky* (smutek z prohraného finálového utkání se stane postupně radostí z druhého místa); *beci se činili* (obránci byli velkou část utkání na ledě); *netvořit pár s hokejovým Brnem* (nebýt součástí brněnského týmu); *rozejít se s hokejovým Brnem na vlastní žádost* (ukončit z vlastní

iniciativy své působení v brněnském klubu); *jeho hráčská budoucnost je v mlze* (nejisté další hokejové působení); *netočit se jen kolem hokeje* (mít jiné priority než jen hokej); *nepošlapat vztah k synům* (mít také jiné priority než hokej, mít dobrý vztah se syny); *zůstávat nohama až příliš na zemi* (být příliš skromný); *závěr jako z říše snů* (velmi dobrý závěr utkání); *být jednou z ozdob útočných řad* (být důležitý, úspěšný útočník); *zranění ho nezabzdilo* (pokračovat v dobrých výkonech i po zranění); *vrchol sezóny* (závěr sezóny, nejdůležitější část); *cesta za titulem* (průběh utkání a sezóny vedoucí k vítězství v rámci ligy); *ofenzivní eso reprezentace / hlavní eso* (velmi dobrý útočník/hráč v určitém týmu; 3); *bodový apetit* (střílet góly a dávat přihrávky, tzn. získávat body jako hráč); *neztratit se na mistrovství světa* (podávat výkony, s nimiž lze hrát na mistrovství světa); *nemít někoho na rozdávání* (nemít dostatečné množství určitého typu hráčů); *zranění jej vyřadilo ze hry* (kvůli zranění neměl možnost dostat se do reprezentace); *mít za sebou x let v NHL* (odehrát určitý počet let v NHL); *držet naději na postup* (díky výhře možnost postoupit); *bodová exploze* (vyhrát několik utkání v řadě); *strhnout celý region* (svými výkony vzbudit nadšení, euforii); *nejžhavější posila* (úspěšný a produktivní hráč); *neúnavný buldok* (hráč, který je velmi aktivní, působí neúnavným dojmem); *přijmout jakoukoli roli* (jako hráč být ochotný plnit jakoukoli úlohu v týmu); *být odsouzen k baráži* (nevyhnout se utkáním o setrvání v lize); *třetí/poslední dějství* (třetí třetina utkání; 4); *sáhnout po někom* (vybrat si nějakého hráče do týmu); *odkroutit dvě sezóny v kanadské juniorce* (hrát dvě sezony v kanadské juniorské soutěži); *nep prorazit v zámoří* (nepodávat v NHL dobré výkony, neprosadit se); *nevysloužit si kontrakt v NHL* (nepřesvědčit svými výkony NHL, aby s hráčem podepsali smlouvu); *mít nakročeno do nejlepší ligy světa* (svými výkony si vybudovat možnost hrát v NHL); *šance zahrát si nahoře* (možnost zahrát si v NHL); *odehrát jak ofenzivní, tak defenzivní roli* (hrát útočně i bránit soupeře); *čtvrtfinále uteklo o x bodů* (chybí určitý počet bodů, aby se tým dostal přímo do čtvrtfinále); *dostat velký prostor* (dostávat v utkání hodně příležitostí, být často na ledě); *(ne)najít přemožitele* ((ne)najít někoho, kdo nad týmem zvítězí; 2); *uspět na něčí straně* (vstřelit gól); *přenést výkony do extraligy* (předvést úspěchy z Ligy mistrů také v extralize); *výkony mohou být náplastí* (úspěšnost odchovaných hokejistů jako kompenzace za současné špatné výkony týmu); *přičichnout k hokeji v brněnském klubu* (začínat s hokejem v brněnském klubu); *blyštivý talent* (talentovaný hráč); *svézt se s krizí* (při neúspěších týmu mít jako hráč méně bodů); *premiéra na mistrovství světa* (první účast na mistrovství světa pro určitého hráče); *chemie mezi někým* (úspěšná spolupráce hráčů); *hra byla naše* (mít kontrolu nad utkáním, podávat klidné a dobré výkony).

Je zřejmé, že frazeologická spojení představují nejpočetnější typ frazémů vyskytujících se v excerpovaných textech. Frazeologizované výrazy jsou velmi rozmanité, zahrnují slova týkající se

různých tematických oblastí a s odlišnou mírou přeneseného významu. Značnou část tvoří frazémy se slovesem pohybu (např. *náročný program nás doběhl; čtvrtfinále uteklo o x bodů; zdolat nějaký tým; kotouč vyplaval před hráče; vyšplhat se na pozice*). Nachází se zde výrazy, které se v různých tvarech opakují ve více frazeologických spojení, a to *tlak* (např. *čekat tlak soupeře; vytvořit si tlak; dostat někoho pod tlak*), *šance* (např. *vidět šanci; spálit slibnou šanci; nevyzrát v šanci; (ne)proměnit šanci; šance zahrát si nahoře*), *klíčový* (např. *selhávat v klíčové chvíli; klíčová branky; klíčový duel turnaje*), *dosáhnout* (např. *dosáhnout na nejlepší výsledek/umístění; dosáhnout na metu x bodů; dosáhnout na bronz; nedosáhnout na titul*). V porovnání s frazeologickými srůsty i celky se frazeologická spojení rovněž častěji opakují, tzn. různí autoři je užívají napříč typy textů i zpravodajských serverů, nachází se mezi nimi nejvíce klišé.

2.2.2 Klišé

Jak bylo řečeno výše, klišé chápeme ve shodě s Minářovou jako téměř automaticky obrazné vyjádření užitá pro podobné informace či opakující se komunikační situace. (výše viz podkapitola 1.6.1.).

Z uvedených frazémů vybíráme ty, jež lze v kontextu sportovní publicistiky označit za klišé. Hlavním kritériem bude, zda autoři textů užívají pro shodnou či podobnou komunikační situaci určité vyjádření, které je předvídatelné a lze jej v tomto kontextu očekávat. Svoji roli může hrát i frekvence výrazů, ale není to rozhodně jediné a hlavní kritérium. U jednotlivých klišé budou uvedeny důvody, proč jsme je mezi šablonovitá vyjádření zařadili. Vzhledem k velkému množství výrazů, které se potenciálně mohou za klišé považovat, zejména ve třetí analyzované skupině frazémů, vybíráme pouze ta, která se nám jeví jako nejtypičtější představitelé této kategorie.

Za klišé lze označit výraz *alfa a omega duelu*. Základní tvar *alfa a omega něčeho* se užívá ve sportovní publicistice pro zdůraznění rozhodujícího aspektu či důvodu nějakého výsledku, a to částečně i bez ohledu na základní význam frazému (hlavní rys, charakteristika, ale i příčina, důvod něčeho). Frazém je dále rozšířen o složku *duel*. Jelikož výraz *duel* znamená *souboj*, stal se běžnou součástí sportovní publicistiky, v analyzovaném materiálu označuje hokejové utkání. Z tohoto vyplývá, že pro označení nejdůležitějšího aspektu utkání lze tento frazém očekávat. V excerpovaných textech se vyskytl dvakrát.

Klišé *nemít chuť a hodit za hlavu* spolu souvisí z hlediska míry užívání. Přestože se tyto frazémy vyskytly v excerpovaných textech pouze jednou, jedná se o velmi běžná a známá vyjádření užívaná k označení určitých postojů, stavů či nálad. Jelikož se zde tyto frazémy nacházejí ve

významech velice blízkých jejich základním významům (*nemít chuť*, tzn. *nemít zájem*; *hodit za hlavu*, tzn. *přestat se něčím zabývat*), nejsou nijak aktualizované, a tudíž jsou pro popisy dané situace typické.

Frazémy *přestříhnout šňůru porážek*, *protáhnout šňůru neporazitelnosti na x klání* a *natahovat šňůru neporazitelnosti* lze zařadit mezi šablonovitá vyjádření z důvodu velmi obdobného významu i struktury. Mezi jednotlivými výrazy jsou jen velmi malé rozlišující významové nuance a i bez znalosti bližšího kontextu jsou pochopitelné, očekávané a neoriginální.

Výrazy *jít do vedení*, *stát v cestě za medailí*, *klíč k úspěchu*, *navázat na něco*, *navázat na někoho*, *navázat na výhru*, *nenavázat na úspěch* či *nenavázat na zápasy s vítězným koncem* se sice v excerpovaných textech objevily pouze jednou či několikrát, avšak je z nich i pro čtenáře, který sportovní publicistiku běžně nečte, či pro toho, kdo se o sport dlouhodobě nezajímá, zřejmé, jakou situaci vystihují, sportovní fanoušek naopak jejich přítomnost v textu očekává, proto je mezi klišé zařazujeme.

Slovní spojení *zkusit štěstí* je z hlediska četnosti užití v excerpovaných textech ojedinělé, avšak je významově velmi úzce svázáno se situací, kdy se na konci utkání odvolá brankář ve snaze vstřelit vyrovnávací branku⁷⁰. Pro veřejnost, jež sleduje sportovní dění, je tento výraz všeobecně znám a vyskytuje se také velmi často v různých rozhovorech a v jiných formách mluvené sportovní publicistiky.

Naopak mezi nejvíce se opakující frazémy ve zkoumaných článcích se řadí spojení *inkasovat branky*, *inkasovat góly*, *inkasovat xkrát*, *inkasovat po x gólech*, *inkasovat po x vteřinách*. Tato spojení se objevila celkem osmkrát a vždy v kontextu obdržených branek. Mezi jednotlivými tvary jsou pouze velmi malé rozdíly, kdy autor doplňuje totožné sdělení o nějakou bližší informaci, jádrem klišé je užívání slovesné složky *inkasovat*.

Velmi podobný případ jako předchozí klišé je vyjádření *dobře vstoupit do utkání*, *mít výborný vstup do utkání*, *mít výborný vstup do první třetiny*, *vstoupit slušně do zápasu*, *vstoupit slušně do duelu* a *mít skvělý vstup do zápasu*. Přestože se pokaždé ze šesti případů užití tento frazém lehce pozměnil, vždy popisoval shodné situace, aniž by byl nějak výrazněji obměněn či aktualizován. Dochází tedy k tomu, že v kontextu úspěšného začátku utkání se toto vyjádření očekává a nedokládá autorovu originalitu.

⁷⁰ Zde je nutné si uvědomit specifikovaný význam v hokejovém diskurzu proti obecnému významu v běžně mluveném jazyce.

Výraz *góly padají*, *góly padly* či *góly padaly* se rovněž řadí mezi nejužívanější, jelikož se v excerpovaných článcích objevil celkem sedmkrát. Kvůli vysoké frekvenci a čtenářově očekávání, že pro vyjádření vstřelených branek autor užije pravděpodobně tento výraz, se jedná o klišé.

Frazém *podržet někoho* ve významu zdůraznit dobré výkony brankáře se v textech vyskytoval pouze třikrát, přesto jej však lze zařadit mezi klišé. Jedná se totiž o výraz hojně užívaný napříč různými sporty pro označení podobné situace.

Další frazémy *dojít si pro výhru*, *dojít si pro vítězství* a *odnést si výhru* spojuje stejný význam i podobná struktura. V textech se to objevilo pouze třikrát, avšak jedná se o všeobecně velmi užívané výrazy, proto je lze označit za klišé.

Častou frekvenci výskytu má v různých frazémeh sloveso *poslat*, a to *poslat někoho do vedení*, *poslat puk do brány*, *poslat puk před branku*, *poslat zápas do prodloužení*, *poslat někoho do čtvrtfinále* a *poslat někoho do finále*. Celkem se v excerpovaných textech nacházelo 9 frazémů, v nichž bylo přítomno toto sloveso. Veškeré frazémy vyjadřují podíl hráče na nějaké herní situaci či na výsledku utkání. Jelikož se jedná o jedno sloveso, je tím určena syntaktická struktura celého frazému, která je *poslat něco/někoho někam*.

Podobně jako předchozí příklad fungují slovesa *sbírat*, *posbírat* či *nasbírat*, vyskytující se ve spojeních *posbírat asistence*, *posbírat x hlasů*, *nasbírat x bodů*, *nasbírat x bodů po boku někoho*, *sbírat body*. Ve všech šesti případech to vyjadřuje zisk něčeho a opět má podobnou strukturu, která se jen v posledním příkladu mírně odlišuje z důvodu zúžení kontextu. Základní tvar slovesa *sbírat* je v podobných situacích autory užíván téměř automaticky.

Následující frazémy jsou typické především pro mluvenou sportovní publicistiku, ale i v psané podobě působí velmi otřele a vyprázdněně, proto jsem je zahrnul do klišé. Jedná se o výrazy *mít na to*, *nechat tam všechno*, *nedostat se do zápasu*, *táhnout to*, *jiná písnička*, *stejná písnička* či například *hra byla naše*.

Ze seznamu frazémů, jež lze označit za klišé, vyplývá, že mají ve sportovních publicistických textech výrazné zastoupení. Jedná se o rozmanitý repertoár výrazů vyskytujících se u různých typů textů od odlišných autorů a napříč zdroji. Co se ale jeví jako základní rys je slovesná složka, která varíruje ve více frazémeh či se sama jeví v rámci výrazu jako automatismus.

2.3 Zastoupení frazémů v jednotlivých textech

Pro tuto práci jsme se rozhodli posoudit, jaký je podíl frazémů a samostatných lexémů na slovní zásobě excerpovaných textů. Tyto informace podáváme v následující tabulce, kde je ke každému textu uveden zdroj, typ textu a také počet slov a počet frazémů.

Autor, příp. název	Zdrojový web	Žánrová a tematická charakteristika článku	Počet slov	Počet frazémů
Ondřej Mach	Hokej.cz	Rozhovor s hráčem	1354	13
Adéla Kvapilová	Hokej.cz	Zpráva informující o dění v české ženské lize	588	15
Jonáš Majtyka	Hokej.cz	Článek zaměřený na jednoho hokejistu, obsahuje vyjádření různých osob	370	6
Adam Bagar	Hokej.cz	Popisuje průběh a výsledky utkání jednoho kola v extralize, včetně komentářů hráčů i trenérů	1625	27
Marek Hedvábný	Hokej.cz	Informuje o všech utkání v rámci jednoho kola první ligy	536	17
Dan Hübsch	iDnes.cz	Popisuje průběh a výsledky utkání jednoho kola v extralize, včetně komentářů hráčů i trenérů	2103	59
Martin Korbáš	iDnes.cz	Přináší výsledky z jednoho hracího dne zámořské NHL	236	10
Jakub Hromada	iDnes.cz	Informuje o průběhu jednoho utkání české reprezentace, zahrnuje vyjádření trenéra	746	22
Pavel Grossmann	iDnes.cz	Pojednává o utkání	555	14

		v hokejové Lize mistrů, obsahuje vyjádření trenéra, v závěru se nachází rozhovor s hráčem		
Václav Havlíček	iDnes.cz	Zaměřuje se na výkon jednoho týmu v první lize, obsahuje citace trenérů	279	10
Patrik Czepiec	iSport.cz	Komentář extraligového utkání se zaměřením na jednoho hráče včetně komentářů různých osob	515	29
Pavel Bárta	iSport.cz	Informuje o úspěchu finského týmu na mistrovství světa, soustředí se převážně na jednoho hráče, vyskytují se zde vyjádření několika osob	719	18
Květoslav Šimek	iSport.cz	Zaměřuje se na spolupráci hráčů, komentuje okolnosti jejich úspěchu, včetně vyjádření různých osob	506	18
Pavel Ryšavý	iSport.cz	Informuje o vítězném zápasu, který znamená postup do finále Ligy mistrů	628	19
Martin Molčík	iSport.cz	Informuje o vítězném utkání české juniorské reprezentace, nejvíce se orientuje na výkon kapitána, včetně vyjádření různých osob	426	11
Daniela Veselá	NHL.CZ	Zaměřuje se na	414	8

		jednoho hráče a jeho výkony, včetně komentářů různých osob reagujících na tohoto hráče		
Jan Šlapáček	NHL.CZ	Stručně informuje o zdařilém výkonu českého hráče v NHL	74	3
David Zlomek	NHL.CZ	Komentuje situaci na trhu s hráči, kteří mohou být přijati jakýmkoli klubem v NHL	391	5
Tomáš Zatloukal	NHL.CZ	Seznamuje čtenáře s výsledky ankety hlasování o nejzdařilejší dresy v NHL	394	11
Adam Papoušek	NHL.CZ	Zaměřuje se na jednoho hráče v NHL a jeho výkony, svá tvrzení dokládá statistikami	607	7
Barbora Kučerová	Seznam Zprávy	Přehled o průběhu utkání české reprezentace, zabývá se také získáním medaile v historickém kontextu	248	6
Petr Pravda	Seznam Zprávy	Zaměřuje se na jednoho hráče a jeho výkony, zmíněna i hráčova dosavadní kariéra	955	13
Tomáš Kučera	Seznam Zprávy	S odstupem času komentuje utkání na mistrovství světa, kde česká reprezentace získala dosud svůj poslední titul	679	11
Adam Sušovský	Seznam Zprávy	Informuje o českém talentovaném	891	14

		hráči, o jeho výkonech a budoucích kariérních možnostech		
Bronislav Pavlík	Seznam Zprávy	Rozhovor s významným komentátorem o úspěšných olympijských hrách a o budoucnosti českého hokeje	2079	14
Mrázek neodvrátil prohru Chicaga, Minnesota zdolala Edmonton	České noviny	Komentuje průběh utkání a výsledky jednoho kola NHL	427	19
Hokejistky mají z MS osmnáctek historické stříbro, ve finále podlely USA	České noviny	Informuje o historickém úspěchu českých juniorských hokejistek na mistrovství světa, včetně vyjádření hráček i trenérky	549	7
Němci otočili duel s Američany a ve finále hokejového MS vyzvou Kanadu	České noviny	Průběh semifinálových utkání na mistrovství světa, včetně komentářů hráčů	1317	20
Třinec deklasoval Kladno o osm gólů, Hudáček nasázel hattrick	České noviny	Pojednává o jednom extraligovém utkání, obsahuje vyjádření obou trenérů	424	10
Pardubice otočily předehrávku v Třinci a upevnily si vedení v extralize	České noviny	Pojednává o jednom extraligovém utkání, obsahuje vyjádření obou trenérů	589	22
Pastrňák pomohl ukončit sérii porážek Bostonu, Nečas překonal Mrázka a nastartoval	ČT sport	Komentuje průběh utkání a výsledky jednoho kola NHL, zaměřuje se především na české hráče	680	20

Carolinu				
Paul vystřelil v prodloužení titul Kanadě, která překazila Finsku sen o obhajobě	ČT sport	Informuje o průběhu finálového utkání na mistrovství světa	284	11
Čekání na medaili je u konce. Češi sérii nezdarů zlomili obratem proti Američanům	ČT sport	Komentuje úspěch českých hokejistů, zaměřuje se na jejich zápas o bronz, včetně komentáře českého kapitána	498	15
Prokletí prolomeno. Finové udolali Američany a zahrají si doma o vytoužené zlato	ČT sport	Informuje o úspěchu finského týmu na mistrovství světa, stručně komentováno semifinálové utkání, včetně vyjádření různých hráčů	405	11
SOUHRN 49. KOLA: Sparta osmi góly deklasovala Litvínov, Kladno si vyšláplo na Třinec	ČT sport	Popisuje průběh a výsledky utkání jednoho kola v extralize	451	11
Tomáš Petrilák	iRozhlas.cz	Reaguje na událost v NHL popisuje její průběh i následky	264	5
Ondřej Váchal	iRozhlas.cz	Rekapitulace mistrovství světa	1070	26
Lukáš Liška	iRozhlas.cz	Pojednává o úspěchu českých hokejistů na mistrovství světa, komentuje jejich jednotlivá utkání i umístění ostatních týmů	555	14
Adam Wiedenthaler	iRozhlas.cz	Zaměřuje se na nadcházející utkání české reprezentace s ohledem na	365	7

		zraněného hráče		
Tomáš Petr	iRozhlas.cz	Informuje o vyhazovu trenéra z jednoho extraligového týmu, vyjádření hokejových expertů i samotného trenéra	574	11
Martin Dřevínek	Lidovky.cz	Popisuje průběh a výsledky utkání jednoho kola v extralize, včetně komentářů trenérů	1714	56
Antonín Vavrda	Lidovky.cz	Pohled na výkon českého týmu na mistrovství světa, jenž staví do kontrastu s lotyšským výběrem	630	12
Dan Hübsch	Lidovky.cz	Informuje o finálovém utkání na mistrovství světa juniorů, včetně komentářů různých osob	1134	30
Robert Rampa	Lidovky.cz	Pojednává o jednom z nejdelších utkání v NHL, včetně vyjádření hráčů i trenéra	432	3
Robert Sára	Lidovky.cz	Seznamuje čtenáře s důvody odchodu jednoho hráče z extraligového týmu, včetně rozhovoru s dotyčným hráčem	340	12
Oliver Gold	Deník.cz	Zmiňuje jednotlivé extraligové útočníky, kteří by dle jeho názoru a především na základě jejich výkonů mohli být	902	33

		nominováni na nadcházející mistrovství světa		
Rudolf Muzika	Deník.cz	Komentuje nevydařené utkání z pohledu favorizovaného týmu, včetně komentářů různých osob	427	5
Pavel Mikeš	Deník.cz	Rozhovor s českým hokejovým útočníkem, jenž nastoupí poprvé v NHL	809	13
Michael Káva	Deník.cz	Stručné shrnutí závěrečného utkání i celého mezinárodního turnaje, kterého se účastnil jeden český tým, zahrnuje také komentář kapitána českého týmu	215	5
Václav Petřů	Deník.cz	Pod fotografiemi představuje příslušné hráče, kteří dle jeho názoru budou tvořit úspěšný základ české juniorské reprezentace na mistrovství světa	425	13

Z tabulky vyplývá, že nejbohatší slovní zásoba je v textu Dana Hübsche ze serveru iDnes.cz a tento text zahrnuje i největší počet užitých frazémů. Z hlediska rozsahu následují texty od Bronislava Pavlíka, Martina Dřevínka, Adama Bagary, Ondřeje Macha, článek *Němci otočili duel s Američany a ve finále hokejového MS vyzvou Kanadu*, text od Dana Hübsche ze serveru Lidovky.cz, Ondřeje Váchala, Petra Pravdy, Olivera Golda, Pavla Mikeše, Adama Sušovského, Jakuba Hromady, Pavla Bárty, článek *Pastrňák pomohl ukončit sérii porážek Bostonu, Nečas*

překonal Mrázka a nastartoval Carolinu, texty od Tomáše Kučery, Antonína Vavrды, Pavla Ryšavého, Adama Papouška, článek *Pardubice otočily předehrávku v Třinci a upevnily si vedení v extralize*, text od Adély Kvapilové a Tomáše Petra. Shodný počet slov mají texty od Pavla Grossmanna a Lukáše Lišky, za nimi následuje článek *Hokejistky mají z MS osmnáctek historické stříbro, ve finále podlehly USA*, text od Marka Hedvábného, Patrika Czepiece, Květoslava Šimka, články *Čekání na medaili je u konce. Češi sérii nezdarů zlomili obratem proti Američanům*, *SOUHRN 49. KOLA: Sparta osmi góly deklasovala Litvínov, Kladno si vyšláplo na Třinec*, dále text od Roberta Rampy. Poté opět následují dva články se shodným počtem slov, a to *Mrázek neodvrátil prohru Chicaga, Minnesota zdolala Edmonton* a text od Rudolfa Muziky. Za nimi je z hlediska počtu slov texty od Martina Molčíka, Václava Petrů, článek *Třinec deklasoval Kladno o osm gólů, Hudáček nasázel hattrick*, následně text od Daniely Veselé, článek *Prokletí prolomeno. Finové udolali Američany a zahrají si doma o vytožené zlato*, texty od Tomáše Zatloukala, Davida Zlomka, Adama Wiedenthalera a Roberta Sára. K méně rozsáhlým textům se řadí článek *Paul vystřelil v prodloužení titul Kanadě, která překazila Finsku sen o obhajobě*, texty od Václava Havlíčka, Tomáše Petriláka, Barbory Kučerové, Martina Korbáše a Michaela Kávy. Text s nejmenším počtem slov je od Jana Šlapáčka.

Výše uvedený rozsah textu ve většině případů nemá vliv na počet užitých frazémů. Budeme-li počítat pomocí vzorce počet frazémů děleno počet slov krát sto, výsledek nám poskytne procentuální údaj o poměru užitých frazémů vzhledem k počtu slov. Na základě tohoto výpočtu je nejbohatší na frazémy článek od Patrika Czepiece, v němž představují frazémy 5,63 % textu. Na opačné straně škály se nachází článek od Bronislava Pavlíka, jeden z nejrozsáhlejších textů, obsahující pouze 14 frazémů, tj. 0,67 % z celkového počtu slov.

Veškeré excerptované články lze rozčlenit dle jejich žánrové a tematické charakteristiky do pěti skupin. První kategorii, zahrnující celkem tři články, tvoří rozhovory vyznačující se převážně rysy hovorovosti a mluvenosti. Početnější skupinu představují texty informující o více utkáních, které většinou obsahují rovněž komentáře či vyjádření různých osob. V kontrastu s tím se do další kategorie řadí texty zaměřující se na jedno utkání či přímo na situaci v utkání včetně komentářů osob. Další druh lze označit za rekapitulaci, a to výkonu týmů, hráčů či turnaje a často na něj nahlíží v dlouhodobějším horizontu. Čtyři články spadají do poslední kategorie přinášející přehled o hokejovém dění či zajímavosti z této oblasti.

Posledním zkoumaným aspekt je souvislost mezi žánrovým a tematickým vymezením článku, četností frazémů a případným výskytem výrazů, které lze považovat za klišé. Dle výpočtu se nejméně frazémů vyskytuje v rozhovorech. Výsledek je však ovlivněn nízkým počtem

analyzovaných textů zařazených do této oblasti. Nejhojněji se frazémy vyskytují ve člancích reflektujících jedno utkání či jednu událost, přičemž je celkový poměr frazémů vzhledem k počtu slov 2,69 %. U zbývajících tří kategorií se jedná o velmi podobné údaje, přesněji řečeno texty informující o více zápasech obsahují 2,64 % frazémů, texty zabývající se hokejovým děním a zajímavostmi 2,29 % frazémů a rekapitulující texty 2,34 % frazémů.

Zaměříme-li se na výskyt klišé, bylo již zmíněno, že jsou rovnoměrně distribuována napříč různými texty. Zároveň však nelze z našeho materiálu vyvodit detailnější závěry, i když nám materiál ukazuje, že značná část frazeologických výrazů funguje v publicistice jako klišé. Nejvíce klišé je z hlediska rozdělení frazémů dle sémantické klasifikace zastoupeno ve frazeologických spojení, což souvisí s velkým počtem tohoto typu frazémů, ale také s tím, že spojení jsou často doplňována a rozšiřována o komponenty vázané na sportovní prostředí, čímž už je položen základ potenciálního automatismu. Dalším důvodem je to, že některé výrazy jsou natolik vázány na užití ve sportovní publicistice, že jsou přebírány a využívány většinou sportovních redaktorů a jejich užití je čtenářem očekáváno a předjímano.

Závěr

Práce ukázala, že se ve sportovní publicistice vyskytuje velký počet frazémů. Rozbor jednotlivých textů potvrdil předpoklad, že nelze z rozsahu ani typu textu odvodit (očekávat) počet a typ užitých frazémů, jelikož je to velmi různorodé a individuální. Z hlediska sémantické klasifikace tvoří nejpočetnější skupinu tzv. frazeologická spojení, dále frazeologické celky a naopak nejméně se v textech objevovaly frazeologické srůsty. Z toho vyplývá, že autoři textů nejčastěji užívají frazémy obsahující pouze jeden frazeologizovaný komponent s přeneseným významem. Ostatní složky frazému ve většině případů tvoří výraz z hokejového prostředí.

Další část výzkumu, zaměřená na klišé, poukazuje na výrazy, které jsou na základě frekvence užití a významové situace až příliš automatizované. Čtenář jejich přítomnost v daném významovém kontextu očekává, a svědčí to tedy jednak o autorově neschopnosti vyjadřovat se originálně a jednak to potvrzuje automatismy užívané v publicistických textech. Byla vybrána šablonovitá vyjádření, která vykazují určité společné znaky. Z vybraných spojení bylo patrné, že se v textech objevovala jak klišé typická pro sportovní publicistiku či přímo hokejovou tematiku (např. *alfa a omega duelu; podržet někoho; zkusit štěstí; góly padají, góly padly, góly padaly*), tak rovněž běžně užívaná širokou veřejností v každodenních situacích (např. *nemít chuť; hodit za hlavu*). Specifická jsou taková šablonovitá vyjádření s výrazem z hokejového diskurzu, jejichž významu rozumí také široká veřejnost, nikoli jen okruh čtenářů sportovní publicistiky či fanoušků hokeje (např. *jít do vedení; stát v cestě za medailí; klíč k úspěchu; navázat na něco; nenavázat na zápasy s vítězným koncem*).

Další početnou skupiny tvořily strukturně velmi podobná spojení obsahující shodné či pouze mírně obměněné výrazy (např. *dojít si pro výhru, dojít si pro vítězství a odnést si výhru; inkasovat branky, inkasovat góly, inkasovat xkrát, inkasovat po x gólech, inkasovat po x vteřinách; dobře vstoupit do utkání, mít výborný vstup do utkání, mít výborný vstup do první třetiny, vstoupit slušně do zápasu, vstoupit slušně do duelu a mít skvělý vstup do zápasu; přestříhnout šňůru porážek, protáhnout šňůru neporazitelnosti na x klání a natahovat šňůru neporazitelnosti*).

Dále se objevily obraty typické především pro mluvenou formu publicistiky (např. *mít na to; nechat tam všechno; nedostat se do zápasu; táhnout to; jiná písnička; hra byla naše*). V excerpovaných textech jsme také často nacházeli frazémy obsahující určité sloveso či jejich tvar, jehož valence způsobovala podobnou strukturu vyjádření (např. sloveso *poslat* – *poslat někoho do vedení, poslat puk do brány, poslat puk před branku, poslat zápas do prodloužení, poslat někoho do*

čtvrtfinále a poslat někoho do finále; slovesa sbírat, posbírat či nasbírat – posbírat asistence, posbírat x hlasů, nasbírat x bodů, nasbírat x bodů po boku někoho, sbírat body).

Cíle práce byl naplněny, analýza frazémů proběhla důsledně s naším původním záměrem na základě odborné literatury a excerpce sportovní publicistiky. Druhý cíl jsme museli vzhledem k velkému množství jednotek, jež lze označit za klišé pojmout výběrově: z materiálu jsme charakterizovali několik typických představitelů kategorie, ukázali jsme jejich společné znaky a komunikační platnost, resp. vyprázdněnost, která k automaticnosti vede.

Seznam použitých zdrojů

BARTOŠEK, Jaroslav. Žurnalistika a publicistika (K referátu prof. J. Chloupka). In JANČÁKOVÁ, Jana, Miroslav KOMÁREK a Oldřich ULÍČNÝ. *Spisovná čeština a jazyková kultura 1993: sborník z olomoucké konference 23. - 27. 8. 1993*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 1995.

ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – řeč a jazyk*. 3., rozš. a upr. vyd. Praha: SPN, 2011. ISBN 978-80-7235-413-9.

ČECHOVÁ, Marie. *Stylový charakter frazeologie* [online]. 2007. [cit. 2023-11-30]. Dostupné z: <http://rastko.cs/filologija/stil/2007/15Cechova.pdf>.

ČEJKA, Mirek. *Česká lexikologie a lexikografie* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 1992. [cit. 2023-11-16]. ISBN 80-7067-965-4. Dostupné z: <https://ndk.cz/>.

České noviny. Online. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/>. [cit. 2024-02-17].

ČT sport – Česká televize. Online. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/>. [cit. 2024-02-17].

Deník.cz – informace, které jsou vám nejbliž. Online. Dostupné z: <https://www.denik.cz/>. [cit. 2024-02-17].

FILIPEC, Josef a ČERMÁK, František. *Česká lexikologie*. Praha: Academia, 1985.

Hokej.cz – web českého hokeje. Online. Dostupné z: <https://www.hokej.cz/>. [cit. 2024-02-17].

CHLOUPEK, Jan. *Stylistika češtiny: Nár. vysokošk. učebnice pro stud. filoz. a pedagog. fakult studijních oborů Český jazyk a literatura a Filologie*. Učebnice pro vysoké školy. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-04-23302-3.

IDnes.cz – s námi víte víc. Online. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/>. [cit. 2024-02-17].

IRozhlas – spolehlivé a rychlé zprávy. Online. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/>. [cit. 2024-02-17].

ISport.cz – Sportovní zprávy, výsledky, reportáže. Online. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/>. [cit. 2024-02-17].

JAKLOVÁ, Alena. Výrazové prostředky současného publicistického textu. In: *Stylistyka IV*. 1995. ISSN 1230-2287.

JANOVEC, Ladislav. Nevětné frazémy v nové slovní zásobě. In Martincová, Olga (ed.). *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: ÚJČ AV ČR, 2005.

Jelínek in GREPL, M. *Příruční mluvnice češtiny*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1995. ISBN 80-7106-134-4.

JUNKOVÁ, Bohumila. Obrazná pojmenování metaforická a jejich funkce v psaných publicistických textech. In: *Stylistyka*. 2002, XI. ISSN: 1230-2287.

JODAS, Josef. K aktualizaci frazeologismů v současné české publicistice. In: *Frazeológia vo vzdelávaní, vede a kultúre: Zborník materiálov z 2. medzinárodnej konferencie. Nitra, 14-16 september 1992*. Nitra, 1993.

Kdo je kdo? Tiráž redakce Seznam Zprávy. Online. Seznam Zprávy. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/redakce-seznam-33526>. [cit. 2024-02-18].

Kontakt: Historie. Online. NHL.CZ. Dostupné z: <https://www.nhl.cz/historie-nhl/stranka/5003239>. [cit. 2024-02-18].

Kontakt. Online. Hokej.cz - web českého hokeje. Dostupné z: <https://www.hokej.cz/kontakt>. [cit. 2024-02-18].

Lidovky.cz – zprávy, analýzy, rozhovory. Online. Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/>. [cit. 2024-02-17].

LN redakce nové kontakty 2021. Online. Lidovky.cz – zprávy, analýzy, rozhovory. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/Iln_redakce_kontakty. [cit. 2024-02-18].

LOTKO, Jan. *Slovník lingvistických termínů pro filology* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999 [cit. 2023-11-16]. ISBN 80-7067-965-4. Dostupné z: <https://ndk.cz/>.

MINÁŘOVÁ, Eva. Obrazná vyjádření ve stylu publicistickém In JANČÁKOVÁ, Jana, Miroslav KOMÁREK a Oldřich ULÍČNÝ. *Spisovná čeština a jazyková kultura 1993: sborník z olomoucké konference 23. - 27. 8. 1993*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 1995.

MINÁŘOVÁ, Eva. Žurnalistický styl. In KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ (eds.). *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. 2017. [cit. 2024-01-10]. Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/ŽURNALISTICKÝ_STYL.

MLACEK, Jozef. *Slovenská frazeológia*. 2. dopl. vyd. Bratislava: Slov. pedagog. Nakl., 1984.

NHL.CZ. Online. Dostupné z: <https://www.nhl.cz/>. [cit. 2024-02-17].

O českém rozhlasu. Online. Český rozhlas. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/>. [cit. 2024-02-18].

O nás. Online. iDnes.cz - s námi víte víc. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/kontakty-redakce>. [cit. 2024-02-18].

O nás. Online. VLTAVA LABE MEDIA a.s. Dostupné z: <https://www.vlmedia.cz/o-nas>. [cit. 2024-02-18].

Průzkum: V Česku je u fanoušků nejpobulárnější hokej, fotbal je až osmý. Online. In: ČT sport. 2021. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/ostatni/pruzkum-v-cesku-je-u-fanousku-nejpopularnejsi-hokej-fotbal-je-az-osmy/5ffe0a6b3d136f1e23bcc9e4>. [cit. 2024-01-23].

Seznam Zprávy. Online. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/>. [cit. 2024-02-17].

Tituly – CZECH NEWS CENTER a.s./CNC. Online. CZECH NEWS CENTER a.s./CNC. Dostupné z: <https://www.cncenter.cz/tituly>. [cit. 2024-02-18].

Základní informace o ČT. Online. Česká televize. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakladni-informace-o-ct/>. [cit. 2024-02-18].

Základní informace. Online. Česká tisková kancelář. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/zakladni_informace/. [cit. 2024-02-18].

Seznam excerpovaných článků

BAGAR, Adam. *Mora si vyšlápla na lídra, Kometa klopytla! Derby pro Třinec a Plzeň.* Online. In: Hokej.cz – web českého hokeje. 2024. Dostupné z: <https://www.hokej.cz/mora-si-vyslapha-na-lidra-kometa-klopytla-derby-pro-trinec-a-plzen/5079153?t=g1ltsknw59m9g9x62hvorpvnqjnb5u6jsiez3bmclxmxkj01tdggmop>. [cit. 2024-02-20].

BÁRTA, Pavel. *Zlatý býk Marko Anttila vysadil Finy na trůn. Pak předvedl krásné gesto.* Online. In: ISport.cz – Sportovní zprávy, výsledky, reportáže. 2019. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/hokej-reprezentace-ms-v-hokeji-2019/364108/zlavy-byk-marko-anttila-vysadil-finy-na-trun-pak-predvedl-krasne-gesto.html>. [cit. 2024-02-23].

CZEPIEC, Patrik. *Klíčová posila pro Litvínov! Před play off se vrátil kapitán, byl u všeho.* Online. In: ISport.cz – Sportovní zprávy, výsledky, reportáže. 2024. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/hokej-tipsport-extraliga/443746/klicova-posila-pro-litvinov-pred-play-off-se-vratil-kapitan-byl-u-vseho.html>. [cit. 2024-02-23].

Čekání na medaili je u konce. Češi sérii nezdaru zlomili obratem proti Američanům. Online. In: ČT sport – Česká televize. 2022. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/hokej/ms/mistrovstvi-sveta-2022/cekani-na-medaili-je-u-konce-cesi-serii-nezdaru-zlomili-obratem-proti-americanum/62935c3f43b414b5745f7b00>. [cit. 2024-02-26].

DŘEVÍNEK, Martin. *Pardubice mají pohár, vyhrála také Sparta. Budějovice porazily Třinec.* Online. In: Lidovky.cz – zprávy, analýzy, rozhovory. 2024. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/sport/hokej/50-kolo-online-zpravodajstvi.A240227_215954_in-sport-hokej_lvot. [cit. 2024-03-01].

GOLD, Oliver. *Extraligoví útočníci pro MS: Lídr Dynama, pracanti ve formě i žolík z Liberce.* Online. In: Deník.cz – informace, které jsou vám nejbliž. 2024. Dostupné z: <https://www.denik.cz/hokej/hokej-ms-praha-2024-tipsport-extraliga-utocnici-nominace-trener-radim-rulik.html>. [cit. 2024-03-01].

GROSSMANN, Pavel. *Vítkovičtí si připsali v Lize mistrů výhru, byť opět ne tříbodovou. Nakopne je?* Online. In: IDnes.cz – s námi víte víc. 2022. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hokej/evropske-ligy/vitkovice-liga-mistru-po-biel-jakub-kotala.A231012_753888_evropa_rou. [cit. 2024-02-23].

HAVLÍČEK, Václav. *Přerovští hokejisté našli formu. Ukázali to i v derby s Prostějovem.* Online. In: IDnes.cz – s námi víte víc. 2024. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hokej/hokejova-1-liga/prerov-prostějov-ohlednuti.A240129_774085_hok_1liga_ten. [cit. 2024-02-23].

HEDVÁBNÝ, Marek. *Zlín si uřízl OSTUDU, Vsetín zastavil Přerov. A jak se vyvíjí boj o záchranu?* Online. In: Hokej.cz - web českého hokeje. 2024. Dostupné z: <https://www.hokej.cz/zlin-si-urizl-ostudu-vsetin-zastavil-prerov-a-jak-se-vyviji-boj-o-zachranu/5079109>. [cit. 2024-02-20].

HROMADA, Jakub. *Česko - Kanada 5:2. Senzační skalp dvacítky na úvod turnaje, zářil Suchánek.* Online. In: IDnes.cz – s námi víte víc. 2022. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hokej/reprezentace/cesko-kanada-ms-junioru-zpravo-online.A221225_221416_reprezentace_hrj. [cit. 2024-02-20].

Hokejistky mají z MS osmnáctek historické stříbro, ve finále podlehly USA. Online. In: České noviny. 2024. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/hokejistky-maji-z-ms-osmnactek-historicke-stibro-ve-finale-podlehly-usa/2465714>. [cit. 2024-02-24].

HÜBSCH, Dan. *Česko - Kanada 2:3P. Srdnatý výkon na favorita nestačil, dvacítka bere stříbro.* Online. In: Lidovky.cz – zprávy, analýzy, rozhovory. 2023. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/sport/hokej/cesko-kanada-finale-ms-do-20-let-online-zpravodajstvi.A230105_150404_In-sport-hokej_rkj. [cit. 2024-03-01].

HÜBSCH, Dan. *Lídr rozdrtil Liberec, Kometa zdolala Spartu a je čtvrtá. Třinec slaví čtvrtfinále.* Online. In: IDnes.cz – s námi víte víc. 2024. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hokej/extraliga/46-kolo-extraliga-online-zpravodajstvi-souhrn.A240217_2252_37_hokej_huda. [cit. 2024-02-20].

KÁVA, Michal. *Nakonec berou stříbro. Sparta ve finále podlehli Ambri po nájezdech.* Online. In: Deník.cz – informace, které jsou vám nejbliž. 2022. Dostupné z: <https://www.denik.cz/hokej/nakonec-jen-stribro-sparta-ve-finale-podlehla-ambri-po-najezdech-20221231.html>. [cit. 2024-03-01].

KORBÁŠ, Martin. *Draisatl režíroval výhru Edmontonu, Colorado vyloupilo Seattle.* Online. In: IDnes.cz – s námi víte víc. 2023. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hokej/nhl/vysledky-nhl.A231114_070624_nhl_mkr. [cit. 2024-02-20].

KUČERA, Tomáš. *Ještě dva zlaté večírky pro český hokej*. Online. In: Seznam Zprávy. 2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sport-hokej-ms-v-hokeji-jeste-dva-zlate-vecirky-pro-cesky-hokej-231635>. [cit. 2024-02-24].

KUČEROVÁ, Barbora. *Sen o medailích se splnil. Čeští hokejisté porazili Finsko 8:5*. Online. In: Seznam Zprávy. 2024. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sport-sen-o-medailich-se-splnil-cesti-hokejiste-porazili-finsko-8-5-243096>. [cit. 2024-02-23].

KVAPILOVÁ, Adéla. *Soutěže žen: Příbram nenašla přemožitele, suverénní je i prvoligová Roudnice*. Online. In: Hokej.cz – web českého hokeje. 2024. Dostupné z: <https://www.hokej.cz/souteze-zen-pribram-stale-nenasla-premozitele-suverenni-je-i-prvoligova-roudnice/5078021>. [cit. 2024-02-20].

LIŠKA, Lukáš. *Medaile po deseti letech, domácí euforie a turnaj bez Ruska. Jaké bylo mistrovství světa v hokeji v roce 2022?* Online. In: IROzhlas – spolehlivé a rychlé zprávy. 2022. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/ms-hokej/hokej-mistrovstvi-sveta_2205301623_lis. [cit. 2024-02-29].

MACH, Ondřej. *Hanzlova akce finský blesk: Čerstvý vzduch pomůže. Tlak? U nás se huláká víc*. Online. In: Hokej.cz - web českého hokeje. 2024. Dostupné z: <https://www.hokej.cz/hanzlova-akce-finsky-blesk-cerstvy-vzduch-pomuze-tlak-u-nas-se-hulaka-vic/5079507>. [cit. 2024-02-20].

MAJTYKA, Jonáš. *Kanada má dalšího Connora. Bedard na juniorském MS udivuje*. Online. In: Hokej.cz – web českého hokeje. 2022. Dostupné z: <https://www.hokej.cz/kanada-ma-dalsiho-connora-bedard-na-juniorskem-ms-udivuje/5067359?t=wl5efsc68gp5jg38avirklbvjmhqoxqs8zhbj4xvcvdwbj4ae2el2mn>. [cit. 2024-02-20].

MIKEŠ, Pavel. *Smejkal zabojuje o NHL, sáhla po něm Ottawa. Zvládnou i černější práci, říká*. Online. In: Deník.cz – informace, které jsou vám nejbližší. 2023. Dostupné z: <https://www.denik.cz/hokej/jiri-smejkal-ottawa-senators-smlouva-nhl-prestup-hokej.html>. [cit. 2024-03-01].

Mrázek neodvrátil prohru Chicaga, Minnesota zdolala Edmonton. Online. In: České noviny. 2024. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/mrazek-neodvratil-prohru-chicaga-minnesota-zdolala-edmonton/2483962>. [cit. 2024-02-24].

MOLČÍK, Martin. *Kulich jako pravý kapitán zavelel k bronzu: Snad budu táhnout i oslavy*. Online. In: ISport.cz – Sportovní zprávy, výsledky, reportáže. 2024. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/hokej-reprezentace-ms-hokej-u20/441673/kulich-jako-pravy-kapitan-zavelel-k-bronzu-snad-budu-tahnout-i-oslavy.html>. [cit. 2024-02-23].

MUZIKA, Rudolf. *Nemistrovský mistr. Třinec si v Kladně ušil z ostudy kabát*. Online. In: Deník.cz – informace, které jsou vám nejbliž. 2024. Dostupné z: <https://www.denik.cz/hokej/nemistrovsky-mistr-trinec-si-v-kladne-usil-z-ostudy-kabat-20240225.html>. [cit. 2024-03-01].

Němci otočili duel s Američany a ve finále hokejového MS vyzvou Kanadu. Online. In: České noviny. 2023. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/nemci-otocili-duel-s-americy-a-ve-finale-hokejoveho-ms-vyzvou-kanadu/2370800>. [cit. 2024-02-24].

PAPOUŠEK, Adam. *NHL v číslech: Pokud chce Chicago nejlepší verzi Toewse, musí mu ulevit*. Online. In: NHL.CZ. 2020. Dostupné z: <https://www.nhl.cz/nhl-v-cislech-pokud-chce-chicago-nejlepsi-verzi-toewse-musi-mu-ulevit/5022601>. [cit. 2024-02-23].

Pardubice otočily předehrávku v Třinci a upevnily si vedení v extralize. Online. In: České noviny. 2022. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pardubice-otocily-predehravku-v-trinci-a-upevnily-si-vedeni-v-extralize/2276984>. [cit. 2024-02-24].

Pastrňák pomohl ukončit sérii porážek Bostonu, Nečas překonal Mrázka a nastartoval Carolinu. Online. In: ČT sport – Česká televize. 2024. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/hokej/nhl/pastrnak-pomohl-ukoncit-serii-porazek-bostonu-necas-prekonal-mrazka-a-nastartoval-carolinu/65d3cc9b61d8d47534ff8cc0>. [cit. 2024-02-26].

Paul vystřelil v prodloužení titul Kanadě, která překazila Finsku sen o obhajobě. Online. In: ČT sport – Česká televize. 2021. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/hokej/ms/ms-2021/paul-vystrelil-v-prodlouzeni-titul-kanade-ktera-prekazila-finsku-sen-o-obhajobe/60bcf49cd60dfef4a4800f79>. [cit. 2024-02-26].

PAVLÍK, Bronislav. *Kdy zase otevřeme zlatou bránu? Už nikdy, říká Záruba*. Online. In: Seznam Zprávy. 2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sport-hokej-cesky-osud-v-naganu-zmenili-tri-hraci-rika-robert-zaruba-226003>. [cit. 2024-02-24].

PETRILÁK, Tomáš. *Obránce Rielly dostal za krosček trest na pět zápasů*. Online. In: IRozhlas – spolehlivé a rychlé zprávy. 2024. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/hokej/hokej-nhl-rielly-greig-kroscek-trest_2402140813_tpk. [cit. 2024-02-29].

PETR, Tomáš. *Dva kohouti na jednom smetišti nedělají dobrotu, komentuje Varad'ovo odvolání expert Procházka*. Online. In: IRozhlas – spolehlivé a rychlé zprávy. 2024. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/hokej/hokej-hc-dynamo-pardubice-vaclav-varada-konec_2401191257_mim. [cit. 2024-02-29].

PETRŮ, Václav. *Esa juniorské reprezentace? Šalé může procitnout, svozil potvrdit formu.* Online. In: Deník.cz – informace, které jsou vám nejbliž. 2022. Dostupné z: <https://www.denik.cz/hokej/kometa-brno-svozil-sale-kos-brabenec.html>. [cit. 2024-03-01].

PRAVDA, Petr. *Nečekaná česká hvězda začínající sezony NHL. Hronek září.* Online. In: Seznam Zprávy. 2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sport-hokej-necekana-ceska-hvezda-zacinajici-sezony-nhl-hronek-zari-239917>. [cit. 2024-02-23].

Prokletí prolomeno. Finové udolali Američany a zahrají si doma o vytoužené zlato. Online. In: ČT sport – Česká televize. 2022. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/hokej/ms/mistrovstvi-sveta-2022/prokleti-prolomeno-finove-udolali-americansy-a-zahraji-si-doma-o-vytouzene-zlato/6291f77443b414b5748d0516>. [cit. 2024-02-26].

RAMPA, Robert. *Nohy mu mrzly a radši hladověl. Po šesti hodinách byl kouč Tampy v euforii.* Online. In: Lidovky.cz – zprávy, analýzy, rozhovory. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/sport/hokej/nohy-mu-mrzly-a-radsi-hladovel-po-sesti-hodinach-byl-kouc-tampy-v-euforii.A200812_150448_ln-sport-hokej_janl. [cit. 2024-03-01].

RYŠAVÝ, Pavel. *Varaďa vytáhl divočinu a převezl Kanadu: Intuice. Někdy se to povede.* Online. In: ISport.cz – Sportovní zprávy, výsledky, reportáže. 2023. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/hokej-ostatni-ligy/441432/varada-vytahl-divocinu-a-prevezl-kanadu-intuice-nekdy-se-to-povede.html>. [cit. 2024-02-23].

SÁRA, Robert. *Šťěstí nejsou jen tituly. Plekanec dal sbohem Kometě, jeho pokračování je v mlze.* Online. In: Lidovky.cz – zprávy, analýzy, rozhovory. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/sport/hokej/stesti-nejsou-jen-tituly-plekanec-dal-sbohem-komete-jeho-pokracovani-je-v-mlze.A200811_095726_ln-sport-hokej_ele. [cit. 2024-03-01].

SOUHRN 49. KOLA: *Sparta osmi góly deklasovala Litvínov, Kladno si vyšláplo na Třinec.* Online. In: ČT sport – Česká televize. 2024. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/hokej/extraliga/souhrn-49-kola-sparta-osmi-goly-deklasovala-litvinov-kladno-si-vyslaplo-na-trinec/65db514d61d8d47534965b5f>. [cit. 2024-02-26].

SUŠOVSKÝ, Adam. *Je mu 17 let a už ho chtějí v NHL. Hokejový talent jde ve stopách bratra.* Online. In: Seznam Zprávy. 2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sport-je-mu-17-let-a-uz-ho-chteji-v-nhl-hokejovy-talent-jde-ve-stopach-bratra-235498>. [cit. 2024-02-24].

ŠIMEK, Květoslav. *Chemie vítkovických rychlíků funguje! Našli se za pochodu, letce velí Zdráhal.* Online. In: ISport.cz – Sportovní zprávy, výsledky, reportáže. 2024. Dostupné z:

<https://isport.blesk.cz/clanek/hokej-tipsport-extraliga/443724/chemie-vitkovicky-rychliku-funguje-nasli-se-za-pochodu-letce-veli-zdrahal.html>. [cit. 2024-02-23].

ŠLAPÁČEK, Jan. *Pastrňák měl střeleckou náladu. Vaněček z toho šťastný nebyl*. Online. In: NHL.CZ. 2023. Dostupné z: <https://www.nhl.cz/pastrnak-mel-streleckou-naladu-vanecek-z-toho-stastny-nebyl/5030344>. [cit. 2024-02-23].

Třinec deklasoval Kladno o osm gólů, Hudáček nasázel hattrick. Online. In: České noviny. 2022. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/trinec-deklasoval-kladno-o-osm-golu-hudacek-nasazel-hattrick/2281981>. [cit. 2024-02-24].

VÁCHAL, Ondřej. *Spanilá jízda Lotyšů, Kanada zpátky na trůnu a český konec ve čtvrtfinále. Co přinesl hokejový šampionát?* Online. In: IRozhlas - spolehlivé a rychlé zprávy. 2023. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/ms-hokej/svetovy-sampionat-canada-hockey-team_2305291445_rej. [cit. 2024-02-29].

VARVRDA, Antonín. *Lotyšé připravila extraliga na bronz, Čechy nikoliv. Proč? Chybí pokora a radost ze hry*. Online. In: Lidovky.cz – zprávy, analýzy, rozhovory. 2023. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/sport/nazory/nazor-komentar-cesko-lotyssko-vavrda-cesky-hokej-problemy.A230529_172402_In-sport-nazory_atv. [cit. 2024-03-01].

VESELÁ, Daniela. *Connor Bedard po návratu září a těší se na duel s Kanem*. Online. In: NHL.CZ. 2024. Dostupné z: <https://www.nhl.cz/connor-bedard-po-navratu-zari-a-tesi-se-na-duel-s-kanem/5030730>. [cit. 2024-02-23].

WEIDENTHALER, Adam. *Bez zraněného Jiříčka a se změnami v útoku. Čeští junioři se pokusí proti Norům napravit úvodní prohru*. Online. In: IRozhlas - spolehlivé a rychlé zprávy. 2023. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/hokej/hokej-ceska-reprezentace-20-let-jiricek-augusta_2312271624_lis. [cit. 2024-02-29].

ZATLOUKAL, Tomáš. *Top dresy v NHL? Po tradičních Original Six se sápe monstrum z mořských hlubin*. Online. In: NHL.CZ. 2024. Dostupné z: <https://www.nhl.cz/top-dresy-v-nhl-po-tradicni-original-six-se-sape-monstrum-z-morskych-hlubin/5030718>. [cit. 2024-02-23].

ZLOMEK, David. *Nabýtý trh s gólmány. K mání jsou opory Calgary i Nashvillu*. Online. In: NHL.CZ. 2024. Dostupné z: <https://www.nhl.cz/nabity-trh-s-golmany-k-mani-jsou-opory-calgary-i-nashvillu/5030740>. [cit. 2024-02-23].